

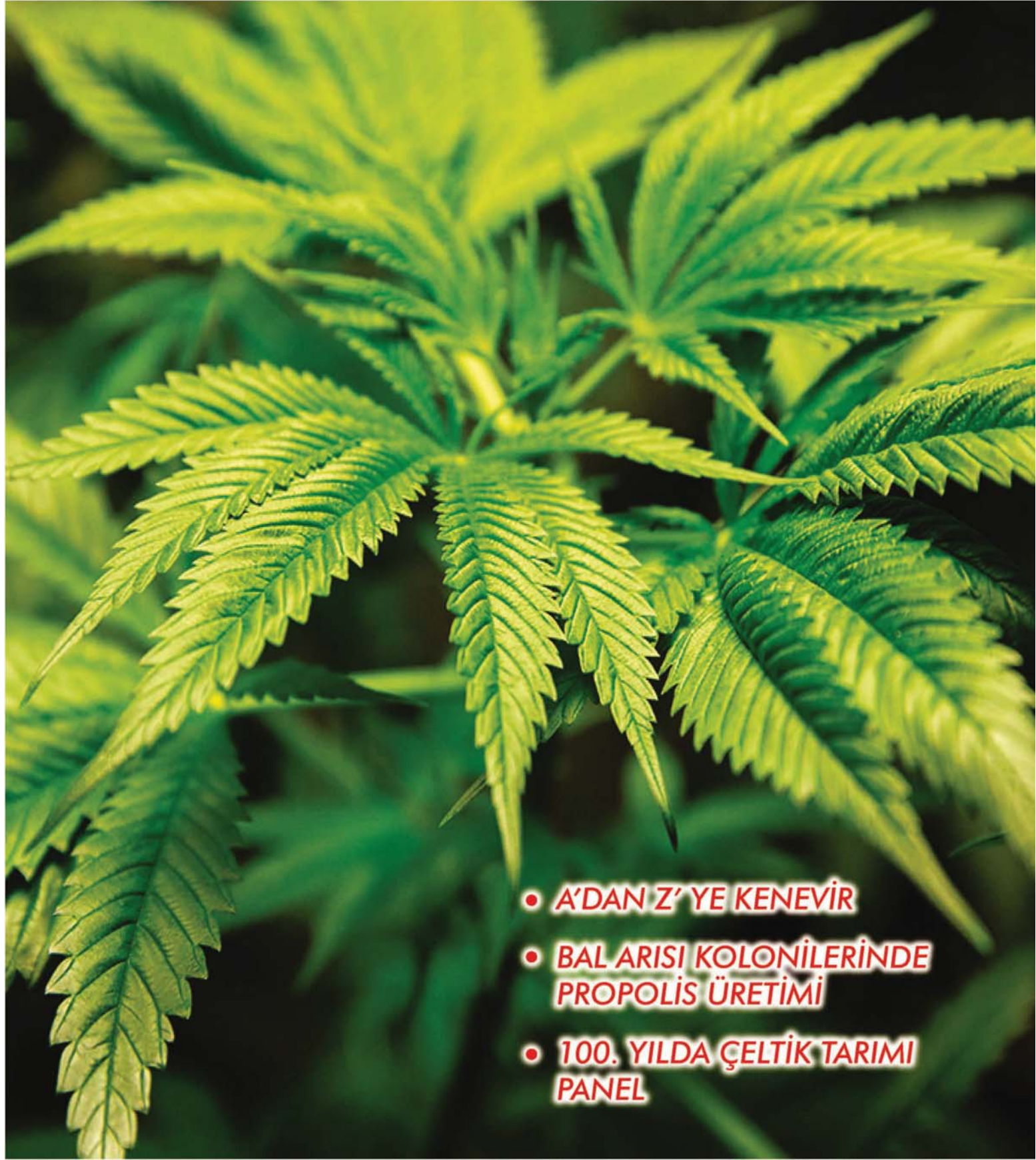
Samsun Tarımında Yeni Ufuklar

SAMTİM

Mayıs 2019

Sayı : 65

ISSN : 1305-7588

- A'DAN Z' YE KENEVİR
- BAL ARISI KOLONİLERİNDE PROPOLİS ÜRETİMİ
- 100. YILDA ÇELTİK TARIMI PANEL

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Yiyiniz, içiniz, fakat israf etmeyiniz.
(A'RÂF SÛRESİ)

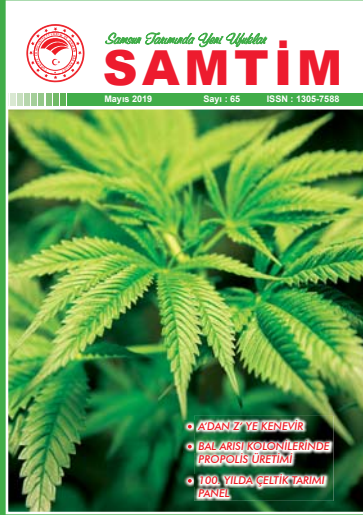

Ekmek İsrafını Önleme Kampanyasıyla
günde **1 milyon 50** bin adet ekmek
çöpe atılmaktan kurtarıldı

Ancak günde **4,9 milyon** adet ekmek
çöpe atılmaya devam ediyor

www.ekmekisrafetme.com

Samsun İl Tarım ve Orman
Müdürlüğü Adına
SAHİBİ

Nail KIRMACI
İl Müdürü

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Erol BAŞ

YAYIN KURULU
Erol BAŞ
Lale BAYKAL
İcabi ÇAĞAN
Mustafa Ensar YILMAZ
Hasan Gürkan FERENDECI
İbrahim İLHAN
Turgut GÜLER
Yetkin ESEN
Namık AKGÜL
Dr. Ali KORKMAZ
Hatice OLGUN
Sema ORAK
Ahmet ŞENOĞLU

FOTOĞRAFLAR
Recep YAPINCAK

YÖNETİM YERİ ADRESİ
Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad.
No: 7 - 55060 İlkadım / SAMSUN

TELEFON
0362 231 37 00 / 270

FAKS
0362 233 21 63

E-POSTA
samsun@tarimorman.gov.tr

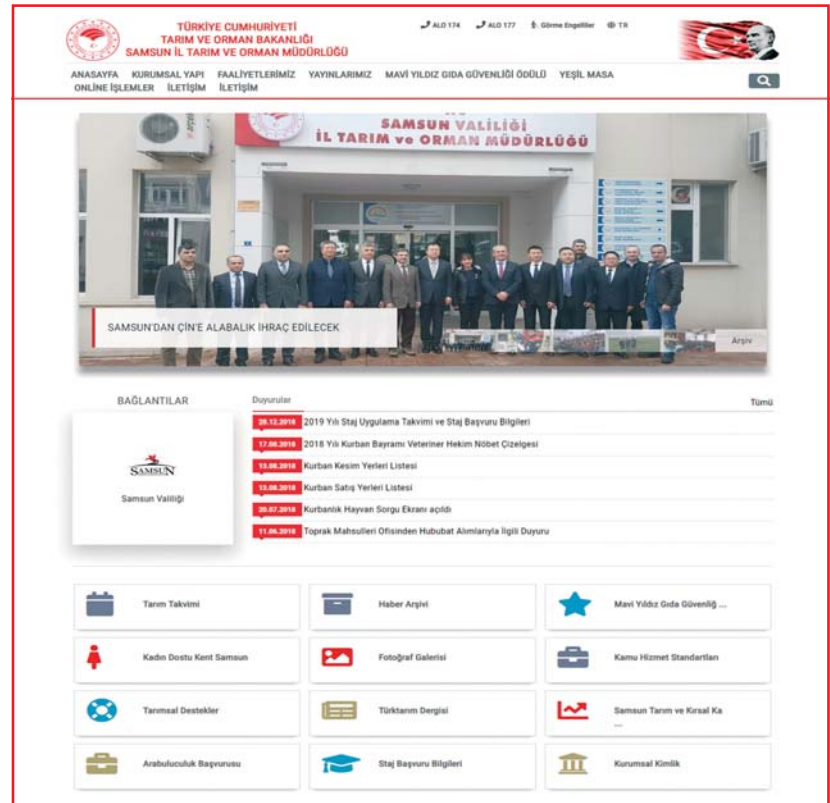
WEB
http://samsun.tarimorman.gov.tr

TASARIM - BASKI - CİLT
CEYLAN
OFSET
MATBAASININ YAYIN AMBALAJ SANAYİ
Hacıbey Ceylandag - 0362 431 1 444 - Sn: 16281
Pazar Mh. Necati Efendi Sk. No:47 İlkadım/SAMSUN
www.ceylanofset.com.tr

ISSN: 130-7588
Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Yayını olan SAMTİM Dergisi
Yayın Süreli Yayındır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	2
KENEVİRİN TARİHÇESİ	3
KENEVİR TARIMI	4
KENEVİRİN KULLANIM ALANLARI	7
TÜRKİYE'DE VE SAMSUN'DA KENEVİR ÜRETİMİ	9
KENEVİR MEVZUATI	12
NARLISARAY, KENEVİR HİKAYESİ	13
FINDIKTAKİ TEHLİKE: KAHVERENGİ KOKARCA	14
PROPOLİS ÜRETİMİ	18
HABERLER	20

samsun.tarimorman.gov.tr

@SamsunTRM

Milli ekonominin temeli ziraattır. Bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar bu amaca ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

H. Atıktürk

Değerli Tarım Sektörü Paydaşları,

Ülkemiz ve ilimiz tarımında her geçen gün yeni çalışmalar yapılmakta, yeni üretim teknikleri ve yeni ürünler gündemimizdeki yerini almaktadır. Bu amaçla son yıllarda kamuoyunda tartışılan kenevir yetiştiriciliği de gündemimize girmiş durumdadır.

Ülkemizde kenevir yetiştiriciliği 29 Eylül 2016 tarihli ve 29842 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Kenevir Yetiştiriciliği ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında 19 ilimizde izinli olarak yapılabilmektedir. Samsun ili de bu kapsamda kenevir yetiştiricilik izni verilen illerimizden birisidir.

İlimizin tarımsal potansiyelinin yüksek olması yanında geçmişten gelen tarımsal deneyimi de göz önüne alınarak kenevir yetiştiriciliği konusunda öncelikli olarak tercih edilmesi, konunun önemini işaret etmektedir. İl Tarım ve Orman Müdürlüğü olarak bu konuda üzerimize düşeni de son noktasına kadar yapacağız.

Bu amaçla Bakanlığımız Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü ile Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü koordinasyonunda 21-22 Mart 2019 tarihleri arasında Samsun’da izinli kenevir yetiştiriciliğinin yapıldığı 19 ilin teknik elemanlarının katılımıyla “Kenevir Yetiştiriciliği Hizmetçi Eğitim Toplantısı” düzenlenmiştir. Bu kapsamda konuyla alakalı tüm sektör paydaşlarının bilgi birikimini paylaşarak yeni uygulamanın başarıya ulaşması anlamında tüm katkılar sağlanmıştır.

Bilindiği üzere kenevir yetiştiriciliği konusunda Samsun’un yeri ve önemi Evliya Çelebi Seyahatnamesinde de yazılıdır. İlimize ait pek çok köyde kendirlik adı altında mahalle ya da mevkiler bulunmaktadır. Bu anlamda Samsun ili yetiştiricileri açısından kenevir yetiştiriciliği son derece elverişli bir konumdadır. Ancak salt yetiştiricilikten ziyade kenevir üretimine katma değer sağlayacak sanayisinin de ilimizde geliştirilmesi yönünde çalışmalar yürütülmesi gerekmektedir.

Özellikle Vezirköprü ilçemizde bu konuda gelişmenin yaşanmasını beklemekteyiz. Böylece tarihsel öneme sahip Vezirköprü ilçesi çiftçilerimizin de emekleri katma değer ile daha fazla değer kazanacaktır. Zira sanayisi olmadan kenevir üretimini artırmak, birkaç yıllık bir süreç sonrasında üretimin daralmasına yol açacaktır. Bu konuda kenevir yetiştiriciliğine ve çiftçimize destek olmak anlamında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünün katkılarıyla önemli başarıya imza atacağımıza olan inancım tamdır.

Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünün değerli çalışmaları sonucunda Narlı ve Vezir kenevir çeşitlerinin de ıslah çalışmasına ilişkin süreç devam etmektedir. Bakanlığımızın ilgili mevzuatı düzenleme ve geliştirme konusunda gerekli çalışmaları hızlandırması da süreci olumlu etkilemektedir. İl Müdürlüğü olarak bizler de konu uzmanı arkadaşlarımızla birlikte eğitim çalışmalarını takiben Vezirköprü ilçemizde ilk ekim alanlarında ekimi gerçekleştirerek fiilen yetiştiriciliğe başlamış bulunmaktayız.

Atılan her tohumun geleceğe yönelik bir dünya içerdiği gerçeğinden hareketle kenevir konusunda ilk ekimini gerçekleştirdiğimiz bu sahaların da ilimizde ve ülkemizin diğer illerinde kenevir yetiştiriciliğinin gelişmesine katkı ve öncü olacağına inancımız tamdır. Yapılan tüm çalışma ve gayretlerin karşılığının en kısa zamanda alınacağına olan inancımızla bu konuda emeği geçen tüm paydaşlara teşekkür ediyorum.

Özellikle sahada görev yapan ve ilimizin bu konuda başarılı olması konusunda gece gündüz çalışan eğitimci, yayımcı ve saha çalışmaları yürüten konu uzmanı personelimize teşekkür ediyorum. Daha verimli topraklar ancak üzerinde emek sarf edilerek gerçekleştirilecektir. Bu vesileyle sektörümüzün tüm paydaşlarına yapılacak olan tüm çalışmalarında başarılar diler, saygılar sunarım.

Nail KIRMACI
İl Müdürü

KENEVİRİN TARİHÇESİ

Kenevir (*Cannabis sativa* L.), insanlık tarihinde yetiştirilmiş, $2n = 20$ kromozomlu tek yıllık, C3 grubundan uzun ve kuvvetli lifleri ve tohumu için yetiştirilen ilk kültür bitkilerinden birisi olup yüksek işgücü sebebiyle pamuk ve sentetik lifler karşısında rekabet gücünü kaybederek birçok ülkede ekim alanı azalmıştır.

Ayrıca, doğal yapısında bulunan THC varlığından dolayı da kontrollü ekilmesi gereken bitkidir. Kontrol ve takipten sakınan üreticiler kenevir tarımını tercih etmeyip alternatif ürünlere yönelmişlerdir. Büyük alanlarda kenevir üreticileri; Çin, Avrupa Birliği (özellikle Fransa) ve Kanada'dır.

Anadolu topraklarında M.Ö. 1500 yılından beri kenevir tarımının yapıldığı bilinmektedir (Gedik ve ark., 2010). Arkeolojik araştırmalar sonucunda M.Ö. 8000 yıllarına tarihlenen kenevirden üretilmiş kumaş kalıntılarına rastlanmıştır (Kenevir Tarımı Samsun-2019).

Kenevir lifleri tarih boyunca tekstil üretiminde çok önemli yer tutmuş, ülke ekonomilerini şekillendirmişlerdir. Öyle ki 19. yy. sonlarına kadar dünya üzerindeki tüm tekstil ürünlerinin % 80'inin hammaddesini kenevir lifi oluşturmuştur. 20 yy. başlarında gelişen teknoloji ile birlikte pamuk lifinin kullanılmaya başlanmasıyla daha ince iplikler üretilenmiş, daha hafif elbiselerin eldesi mümkün olmuştur.

1930'lu yıllarda çıkarılan esrar karşıtı yasalarla kenevir tarımı büyük sekteye uğramış, buna ek olarak savaş sanayisine paralel olarak geliştirilen sentetik liflerle beraber

kenevir tekstilleri eski önemini yitirmeye başlamıştır.

Kâtip Çelebi'nin verdiği bilgiye göre Samsun'dan 7000 kantar (1 kantar yaklaşık 56 kg.) kendir muayyen olduğu belirtilmektedir (Çelebi, 1329, s. 155). Evliya Çelebi de Samsun'u anlatırken: "Gemi palamarları için kendir ipleri bütün dünyaya buradan gidecek kadar çoktur." (Evliya 1314, s. 78) diyerek, Samsun ve kazalarında yetiştirilen kendirin ne denli çok olduğuna işaret etmiştir.

Ülkemizde kenevir tarımı ve lif sektörü çok eskilere dayanmakla birlikte son yıllarda tarımı iyice azalmış ve yok olma noktasına gelmiştir. Çiftçinin elinde olan zengin genotip kaynağı da yok olmuştur. Önceleri Kastamonu- Taşköprü'de kenevirden ince ve dayanıklı özellikteki sigara kâğıdı yapılmaktayken bu fabrika da artık çalışmamaktadır. Öteden beri kenevirciliği ile ünlenmiş Katamonu'da 2009- 2018 yılları arasında kenevir tarımı yapılmamıştır. Diğer taraftan Amasya Gümüşhacıköy'de bulunan iplik fabrikası da üretimdeki daralmayla birlikte son yıllarda çalışmamaktadır.

Karadeniz yöresinde özel üretilen kenevir liflerinden turistik değeri bulunan hediyelik dokumalar yapılmaktaydı. Bu dokumalar yöresel olarak "Rize Bezi ve Trabzon Forodikosu" adıyla tanımlanan giyim ve hediyelik eşya yapımında yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (AYTAÇ. S. (2018) Suçlu Olarak Bilinen Bitki: Kenevir). Ne yazık ki bu değerler hem üretim olarak hem de kültür olarak yok olma noktasına gelmiştir.

KENEVİR TARIMI

Lale BAYKAL, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü
Fatmagül KAVUT, Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi
Derya SALTİK İBİŞ, Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi

Sistematigi ve Alt Türleri

Bitkinin bulunduğu aile;

Takım : Urticales

Familiya : Cannabaceae

Cins : Cannabis L.

Sistematik bakımdan ise varyeteleri;

Cannabis sativa var. *vulgaris* L. (Kültürü yapılan kenevir)

Cannabis sativa var. *indica* Lam. (Hint Keneviri).

Cannabis sativa var. *subvar. gigantea* (Dev cüsseli kenevir)

Cannabis sativa var. *ruderalis* (Yabani kenevir)

Ülkemizdeki mevzuat gereği *Cannabis sativa* nın tüm varyeteleri "Kenevir" ile ilgili yönetmeliğe göre değerlendirilir. Kültürü yapılan kenevir bitkisi diploid yapıda ve 20 kromozomludur.

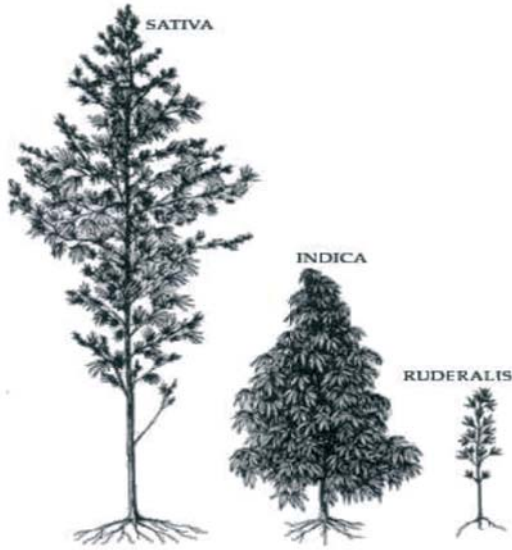
Morfolojisi

Kök: Kenevir kazık kök sistemine sahiptir. Bitkinin kök sistemi çok güçlü olup, kazık kökler uygun nem ve toprak koşullarında 3-4 m derinliğe inebilir. Yan kökler ise 80 cm kadar yüzeye yayılabilir.

Sap: Kenevir lifi deyince akla sapı gelir. Kenevir sapları sert, otsu bir yapıya sahip olup, beyaz olan odun kısmını yeşil bir kabuk sarmıştır. Yetiştigi çevreye ve çeşidine bağlı olarak çapı 4- 20 mm arasında uzunluğu ise 1- 6 m arasında değişebilmektedir. Kenevir sapı 9- 11 arasındaki boğum ve boğum aralarından oluşmuştur. Uzun boylu kenevirde boğum araları da uzun olmaktadır. Boğum arası mesafelerin uzunluğu lif boyunu tayin etmesi bakımından önemlidir. Bitki yoğunluğuna bağlı olarak ana sap az ya da çok dallanır. Lif için bitki boyu uzun az dallanan; tohumda ise kısa saplı çok dallanan kenevir tercih edilir.

Lif: Dişi kenevirlerde sap daha kalın, **lif verimi** daha yüksek; erkek kenevirlerde ise sap daha ince, lif verimi düşük, fakat **lif kalitesi** daha yüksektir. Kenevir lifleri keten liflerine göre daha fazla lignin içerir ve ne kadar sık ekilirse ekilsin keten lifleri kadar ince olmazlar. Kenevir sapının lif oranı % 16- 20 dir. Lif ürününün % 65 i dişi kenevir lifleridir.

Yaprak: Yaprakları palmiye tiplidir. Her yaprak 3 ile 11 kenarları tırtıklı yaprakçıktan oluşur. Yapraklar parçalı ve el ayası şeklindedir. Ortadaki yaprakçık en uzun olanıdır. İki kenardakiler simetrik görünüşte olup, yana doğru gittikçe küçülür. Bu yaprakçıklar 1-2 cm genişliğinde, 5- 12 cm uzunlukta ve kenarları dişlidir.

Çok sayıda alt türü bulunan kenevirin, *Cannabis sativa* L. Ssp. *vulgaris* geçmişte elyaf üretimi için kullanılmaktaydı. *Cannabis sativa* L. indica alt türü ise daha çok THC içerdiği için narkotik amaçlı kullanılmıştır. Doğada kendiliğinden yetişen yabani kenevir ise *Cannabis sativa* L. ruderalis tir.

Fiziksel kimyasal ve genetik olarak temelde birbirlerinden rahatlıkla ayrılan bu alt türlerin günümüzde birbiriyle melezlenmiş ara formları bulunmaktadır.

Yaprak temelinde yaprakçıklar birleşir ve buradan tek bir sapla gövdedeki boğum yerine bağlanır.

Çiçek: Kenevir iki evcikli (dioik) bir bitkidir. Yani erkek ve dişi çiçekler ayrı ayrı bitkilerde bulunur. Erkek bitkilerde sarımsı yeşil görünüşlü erkek çiçeklerden oluşan seyrek çiçek salkımları, dişi bitkilerde ise yeşil görünüşlü dişi çiçeklerden oluşan sık çiçek demetleri yaprak koltuklarında yer almışlardır.

Tohum: Anadolu da "ÇEDENE" adıyla da bilinmektedir. "ÇIT ÇIT ÇEDENE" türküsünde adı geçen "ÇEDENE" kenevirin kavrulmuş tohumudur. Kenevir tohumları yumurta şeklinde sert yapıda kahverengimsi-yeşilimtrak renkte bir cevizciktir. Kenevir tohumunun 1000 tane ağırlığı ülkemizde 9- 27 g arasında değişir. Kenevir tohumunda % 30- 32 yağ, % 22- 23 protein % 30-35 karbonhidrat % 1,5- 2 şeker, % 5- 6 kül bulunur.

Kenevir Tarımı

Toprak İsteği: Endüstriyel kenevir çok çeşitli toprak tiplerinde yetiştirilebilir. Kenevir, iyi nem ve besin maddesi tutma kapasitesi ile birlikte ph değeri 6 veya daha fazla olan, yeterince derin, iyi havalandırılmış toprakları tercih eder. Bununla birlikte aşırı yağış sonrasında yüzeyde tutulan su kenevir bitkisine zarar verebileceğinden zayıf drenajı olan topraklar tavsiye edilmez. Kenevir su taşkınına ve toprağın sıkışmasına son derece duyarlıdır.

İklim İsteği: Kenevir yumuşak iklimi, nemli atmosferi ve yılda en az 630-760 mm yağış tercih etmektedir. Özellikle tohum çimlenmesi esnasında ve genç bitkiler gelişene kadar toprak neminin iyi olması gerekir.

Toprak Hazırlama: Kenevir tohumunun hızlı ve üniform çimlenmesi için ince partiküllü, iyi bir tohum yatağı gereklidir. Klasik tohum yatağı hazırlığı

uygulanabilir (Sonbaharda derin sürüm, ilkbaharda ikileme, tırmık ve taban taşı kırma) Tohum, 5 cm'den daha derine ekilirse, çıkış homojen olmaz. "Toprak işlemez tarım sistem"inden iyi sonuçlar alınabilmesine rağmen çıkışlarda düzensizliklerin görülme ihtimali çok yüksektir.

Ekim: Kenevir için en uygun ekim zamanı takvimdeki tarih yerine, hava ve toprak şartlarına göre belirlenmelidir. Kenevir, toprak koşullarının optimum olması koşuluyla, mısırdan 2- 4 hafta önce erken ekilebilir. Bununla birlikte, toprak sıcaklığı minimum 6- 8 °C ulaşana kadar ekim yapılmamalıdır. Kenevir, sıcaklık uygun olduğunda 24- 48 saat içinde çimlenir ve 5- 7 gün içinde çıkış yapar. Lif için yetiştirilen kenevir, olabildiğince erken ekilmelidir. Tohum için yetiştirilecekse, bitki boyunun fazla uzamaması için nispeten daha geç ekilmelidir.

Ekimde kullanılacak tohum miktarı lif veya tohum üretimi amacına göre değişiklik gösterir. Lif için üretim planlanıyorsa 20 cm sıra aralığı, metrekaresine 160 bitki; tohum için ekim planlanıyorsa 20 cm sıra aralığı metrekaresine 120 bitki olacak şekilde mibzer ayarlanmalıdır. Lif üretimi için 2,5 - 3 kg/da; tohum üretimi için ise 3- 3,5 kg/da tohum kullanılmalıdır. Tohum ekim derinliği 2- 3 cm olarak ayarlanmalıdır.

Bakım: Kenevir özellikle ilk gelişme dönemlerinde suya fazla ihtiyaç duyar. 700 mm'nin altında yağış alan kurak bölgelerde 2- 4 kez sulama yapılmalıdır. Kenevir bitkisi topraktan fazla besin maddesi kaldırır. Azotlu gübre başta olmak üzere ticari gübre uygulaması toprak analiz sonuçlarına göre mutlaka yapılmalıdır.

Yabancı Ot Kontrolü: Endüstriyel kenevir yabancı otlara karşı oldukça başarılı mücadele eder ve onları bastırır. Kenevir yetiştirilmesi için kimyasala ihtiyaç olmadığı gibi ruhsatlı kimyasal ve herbisit bulunmamaktadır. Metrekareye 150- 200 bitki yabancı otları gölgede bırakarak onları etkisiz hale getirir ve hasatta yabancı otsuz temiz bir tarla sağlanmış olur.

Kaliteli elyaf ve yüksek verim, uygun bitki yoğunluğu ile elde edilebilir. Toprağın türüne, toprak verimliliğine ve çeşitlerine bağlı olarak metrekare başına 150 ila 250 canlı tohumun ekilmesi gereklidir. Tohum üretimi, için metrekareye 150- 250 tohum atılması gereklidir. Seyrek ekimler de (70- 120 tohum/ m²), hem lif hem de tohum üretimi için, yabancı ot istilası riski bulunmaktadır.

Kenevir aynı arazide art arda birkaç yıl yetiştirilebilir, ancak diğer bitkilerle ekim nöbetine girmesi tavsiye edilmektedir. Kenevir, iyi bir münavebe bitkisidir. Kenevirin münavebe sistemi içerisine alınmasıyla toprak yapısında iyileşmelerin olabileceği bildirilmektedir.

Hasat: Yüksek kaliteli elyaf için kenevirin hasat edilmesi için en uygun zaman, erkeklerin polen salmasının sona ermesiyle oluşur. Tohum için hasat, lif hasadından

4-6 hafta sonra, tohumların % 60'ının olgunlaştığında yapılır. Lif kenevirleri, ekimden sonra 70 ila 90 gün içinde normalde hasat edilmesi için hazırdır. Lifin kullanıma amacına uygun hasat ve işleme teknolojileri geliştirilmiş ve halen de geliştirilmeye devam edilmektedir.

Klasik anlamda lif hasadı, bitkilerin toprak yüzeyine yatırılması, kurutulması (çiğde havuzlama), suda havuzlama (tercihen), balyalama, depolanma ve işleme esasına dayanır.

Havuzlama: Hava şartlarına bağlı olarak 14- 21 gün arasında gerçekleşir. Arazide yerde serili durumdaki sapların üzeri su ile kaplanacak şekilde tutulur. Birkaç kez çevrilmek suretiyle homojen havuzlama sağlanır. Elyafın altın veya gri renkli renge döndüğünde ve liflerde saptan kolayca ayrıldığında, havuzlama işlemine son verilir.

Lif Soyma: Hasat edilen kenevirler havuzlama işlemine tabi tutulduktan sonra veya havuzlama yapmadan doğrudan lif soyma işlemine tabi tutularak lifleri bitki gövdesinden ayrılarak alınır.

Verim ve Depolama: İyi drenajlı tınlı topraklarda dönüm başına 750 ila 1 ton balyalanmış kenevir sapı alınabilir. Klasik lif/sap oranı 1/ 4 - 1/ 3 tür. Tohum verimi ise dekara 90- 135 kg arasındadır. Ülkemizdeki kenevir lif verimi dekara 150 kg dolaylarındadır. Tohum verimi ise 60- 80 kg civarındadır.

Depolanacak kenevir saplarının nem içeriği % 15'ten fazla olmamalıdır. Balyalar halinde kulübe, ahır gibi kapalı alanlarda depolama yapılabilir.

KENEVİRİN KULLANIM ALANLARI

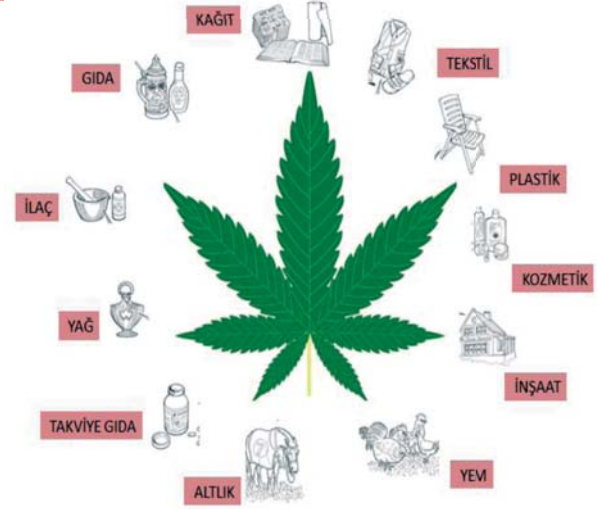
Lale BAYKAL, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü
Fatmagül KAVUT, Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi
Derya SALTİK İBİŞ, Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi

Kenevir birim alanından en çok faydalanılan bitkidir. Bitki aksamının tamamı farklı şekillerde değerlendirilmektedir. Kenevir bitkisi tekstil, otomotiv, mobilya, beslenme, içecekler, kâğıt, inşaat malzemeleri, kozmetik ve ilaç gibi birçok farklı alanda kullanılmaktadır.

Bitkinin saplarından elde edilen, yüksek oranda selüloz, lignin ve hemiselüloz içeren lifleri en önemli üretim alanıdır. Dayanıklılığı ile bilinen kenevir lifleri çuvala, yelken ve çadır bezleri, askeri teçhizat, yangın hortumları, gemi halatı yapımında, binaların yalıtımında kullanılmış ve dayanıklılığının çelikten 10 kat fazla olduğu bildirilmiştir. Kenevir bitkisinden elde edilen ipler kimyasal içermediği için pamuk ipliğinden daha sağlıklıdır. Selüloz içeriği zengin olan kenevir, sentetik lifler dünya çapında yaygınlaşmadan önce lif kaynağı olarak kullanılmıştır.

Kenevir tohumları; yağ içeriğinin yüksek olması sebebiyle yakıt olarak ve besleyici içeriği nedeniyle de gıda olarak kullanılmaktadır. Gıda olarak; ekmek, tahıldan yapılan tatlı, dondurma, süt, kahvaltılık gevrek protein tozu, yağ olarak; salata yağı, gıda takviyesi, margarin, kızartma yağı Japon mutfağında özel yiyeceklerle ve biraya aroma katmak amacıyla, vücut bakımında; sabun, şampuan, el kremi, makyaj malzemeleri, dudak kremi olarak kullanılmaktadır. Ayrıca teknik ürünlerde; yağlı boyalar, çözücüler, vernik, kayganlaştırıcı madde, matbaa mürekkebi, dizel yakıt ve kaplama olarak kullanılmaktadır.

Tohumlarından “çedene” adı verilen buğdayla karıştırılarak kavrulması suretiyle çerez elde edilmekte,

şekerlemelerde ve kuşyemi (kanarya) olarak da değerlendirilmektedir. Tohumu işlendikten sonra kalan küspesi preslenerek hayvan yemi ve proteince zengin un olarak değerlendirilir. Lifleri alındıktan sonra kalan lif artıkları da önemlidir. Kalori değeri taşkömürün yarısı kadardır. Biyodizel ve biyokütle elde edilmektedir. Bir hektar kenevir tarlasından 6-7 ton yakacak elde edilir.

Biyodizel ve Biyokütle ile Kenevirden Enerji Üretimi

Biyodizel, kolza (kanola), ayçiçek, soya, aspir, gibi yağlı tohum bitkilerinden elde edilen bitkisel yağların veya hayvansal yağların bir katalizör eşliğinde kısa zincirli bir alkol ile (metanol veya etanol) reaksiyonu sonucunda açığa çıkan ve yakıt olarak kullanılan bir üründür. Bu bitkilerin yanında bir diğer biyodizel kaynağı lifli bir bitki olan endüstriyel kenevirdir.

- Geleneksel Lif Sıyırma Yöntemi (Havuzlama)

- Modern Lif Sıyırma Yöntemi

- Modern Lif Sıyırma Makinesi

Kenevir tohumu % 30- 32 yağ barındırması sebebiyle son dönemlerde biyodizel kaynağı olarak gösterilmektedir. Biyodizel petrol içermez fakat saf olarak veya her oranda petrol kökenli dizelle karıştırılarak yakıt olarak kullanılabilir. Saf biyodizel ve dizel- biyodizel karışımları herhangi bir dizel motoruna, motor üzerinde herhangi bir modifikasyona gerek kalmadan veya küçük değişiklikler yapılarak kullanılabilir. Üretilen kenevir biyodizelinin ayırt edici özellikleri, düşük bulutlanma noktası ve düşük kinematik viskozitedir. Soğuk akışkanlık özellikleri kenevir biyodizeli çekici ve rekabetçi yapmaktadır (Li ve ark. 2010).

Ürün adı	Ortalama verim Kg/da	Yağ oranı (%) Ortalama	1 Litre Yağ İçin Gerekli Miktar Kg)	Yağ verimi (Ortalama Kg/da)
Ayçiçeği	264	45	2.2	119
Soya	442	20	5.0	88
Kolza	364	45	2.2	164
Aspir	183	30	3.3	55
Susam	66	50	2.0	33
Haşhaş	64	42	2.4	27
Kenevir	42	30	3.3	13

Tablo 1- Bazı Yağ ve Lif Bitkilerinde Yağ Verimi Değerleri (TUİK, 2017)

Biyokütle kısaca, elektrik veya başka güç formları oluşturmak için kullanılan yenilenebilir ve sürdürülebilir bir enerji kaynağı olan organik malzemelerden üretilen yakıttır. Isıtmada enerji amaçlı, motorlarda ve yan ürünlerin oluşmasında kullanılır. Günümüzde kenevirden biyokütle enerjisi yerli bir kaynak olmasının yanı sıra çevreyle dost yenilenebilir bir kaynaktır ve kenevir biyokütle üretimi için çok önemli bir ürün haline gelmiştir.

Biyokütle	Çevrim Yön.	Yakıtlar	Uygulama alanları
• Orman artıkları	Havasız Çürütme	Biyogaz	Elektrik üretimi, ısınma
• Tarım atıkları	Piroliz	Etanol	Isınma, ulaşım araçları
• Enerji bitkileri	Doğrudan yakma	Hidrojen	Isınma
• Hayvansal atıklar	Fermantasyon, havasız çürütme	Metan	Ulaşım araçları, ısınma
• Çöpler (organik)	Gazlaştırma	Metanol	Uçaklar
• Algler	Hidroliz		Sentetik yağ Roketler
• Enerji ormanları	Biyofotoliz	Motorin	Ürün kurutma
• Bitkisel ve Hayvansal yağlar	Esterleşme reaksiyonu	Motorin	Ulaşım araçları, ısınma, seracılık

Tablo 2- Kenevirin Biyokütle Olarak Kullanımı

TÜRKİYE'DE ve SAMSUN'DA KENEVİR ÜRETİMİ

Lale BAYKAL, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü

Fatmagül KAVUT, Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi

Deniz SALTİK İBİŞ, Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi

Ülkemizde, kenevir tarımında 1961 yılında 20.800 ha alanda; 10.700 ton lif, 5.000 ton tohum üretilmiştir. Yüksek iş gücü, mekanizasyonun eksikliği sentetik lif ve elyafın daha ucuz olması, pamuk bitkisiyle rekabet edememesi kenevirin tün Dünya'da olduğu gibi Ülkemizde de üretim kaybına sebep olmuştur. Ayrıca doğal yapısında var olan THC varlığında dolayı da kontrollü ekilmesi gereken bir bitkidir. 1962 yılında 5.900 ton olan kenevir tohumu üretimimiz, 2013 yılında 1 tona düşmüştür. Ülkemizde 2017 yılında ise 12 ha alanda 8 ton lif, 1 ton tohum üretimi gerçekleştirilmiş olup; bu üretim de Samsun İli Vezirköprü İlçesi Narlısaray köyünde gerçekleştirilmiştir.

YIL	LİF ÜRETİMİ		TOHUM ÜRETİMİ		YIL	LİF ÜRETİMİ		TOHUM ÜRETİMİ	
	Miktar (ton)	Alan (ha)	Miktar (ton)	Alan (ha)		Miktar (ton)	Alan (ha)	Miktar (ton)	Alan (ha)
1961	10.700	7.100	5.000	13.700	1990	3.600	2.500	850	2.500
1962	9.000	6.000	5.900	13.000	1991	4.400	3.096	641	3.096
1963	9.500	6.300	5.700	11.300	1992	4.409	3.370	800	3.370
1964	9.000	6.000	3.500	10.000	1993	4.350	3.025	570	2.988
1965	10.000	6.700	3.500	10.000	1994	2.800	2.500	400	2.500
1966	10.000	6.700	3.500	10.000	1995	2.350	1.600	360	1.600
1967	7.000	4.700	3.100	9.360	1996	3.500	2.450	400	2.450
1968	9.400	6.300	3.500	9.600	1997	2.300	1.600	230	1.600
1969	8.200	5.500	2.800	8.300	1998	1.000	800	99	800
1970	8.400	5.600	2.500	8.400	1999	777	536	55	536
1971	8.000	5.300	2.600	8.500	2000	1.244	883	140	883
1972	8.500	5.700	3.150	8.000	2001	1.000	700	160	700
1973	8.300	5.500	3.400	7.700	2002	900	660	50	660
1974	8.900	5.900	3.000	8.000	2003	800	650	80	650
1975	7.000	4.700	2.800	6.950	2004	600	375	30	375
1976	12.000	8.000	2.000	8.000	2005	55	65	13	65
1977	9.100	6.100	1.500	7.200	2006	60	65	13	65
1978	8.500	5.700	2.000	8.000	2007	38	56	24	56
1979	11.000	7.300	5.000	8.000	2008	21	30	12	29
1980	14.000	9.300	4.600	9.400	2009	4	7	30	66
1981	12.000	8.000	3.600	9.000	2010	10	22	10	22
1982	9.800	6.500	3.500	7.400	2011	16	16	8	16
1983	8.220	5.500	2.500	6.000	2012	6	6	4	6
1984	8.875	5.900	2.650	6.875	2013	1	1	1	1
1985	4.350	2.900	1.500	4.160	2014	1	1	1	1
1986	4.500	3.000	2.600	3.550	2015	4	4	1	2
1987	5.100	3.400	2.600	4.030	2016	9	10	1	3
1988	4.950	3.400	1.200	3.400	2017	8	10	1	2
1989	6.000	4.200	580	4.200	Kaynak; FAOStat				

(Tablo 1: Türkiye Kenevir Üretimi)

Ülkemizde, ana lif bitkisi olarak pamuk üretimi yapılmaktadır. Türkiye’de pamuk lifi üretimi, tüketimi karşılayamamaktadır. Dolayısıyla, tekstil sektörünün ihtiyaç duyduğu hammaddenin önemli bir bölümü ithalatla karşılanmaktadır. Üretimimizin tüketimi karşılayabilmesi için var olan sorunların çözülmesi gerekmektedir. Öncelikle, pamuk ekim alanlarını ve verimi arttırmak ya da sanayiinin hammadde ihtiyacını karşılama amaçlı alternatif üretim yapılmalıdır.

Pamuk tarımını teşvik etmek için uygulanan fiyat politikalarının yanında, verimi artırıcı ve maliyeti düşürücü uygulamaların da önemi büyüktür. Pamuk yanında diğer bazı lif bitkilerinin de üretiminin artırılması gerekir (Mert ve Çopur, 2010). Pamuğun yetiştirilme olanağının bulunmadığı alanlarda yetiştirilebilecek en önemli lif bitkilerinden biri de kenevirdir. Karadeniz Bölgesi ekolojisinde lif amaçlı olarak başarılı bir şekilde yetiştirilebilen (Turan, 2000), uzun, kaliteli ve dayanıklı lifi ile tekstil sanayisine alternatif bir elyaf kaynağı oluşturabilecek potansiyele sahip olması bitkinin önemini artırmaktadır.

YILLAR	TOHURLUK AMAÇLI EKİLEN ALAN (da)	LİF AMAÇLI EKİLEN ALAN (da)	TOHUM VERİMİ (kg/da)	LİFVERİMİ (kg/da)	TOHUM ÜRETİMİ (ton)	LİF ÜRETİMİ (ton)
2004	1050	1050	19	86	20	90
2005	520	520	17	90	9	47
2006	576	576	19	90	11	52
2007	522	522	42	63	22	33
2008	263	263	38	65	10	17
2009	66	66	45	61	3	4
2010	221	221	32	45	7	10
2011	140	157	57	102	8	16
2012	64	63	63	95	4	6
2013	7	12	143	83	1	1
2014	10	10	100	100	1	1
2015	10	10	100	100	1	1
2016	25	45	50	156	1	7
2017	24	46	42	152	1	7
2018	59	54	50	150	3	8

Tablo 2- Samsun İli Kenevir Üretimi (Kaynak: TÜİK 2017 - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü kayıtları)

2018 yılı itibari ile Samsun İli Vezirköprü İlçesinde 54 da alanda elyaf 59 da alanda ise tohumluk amaçlı olmak üzere toplam 113 dekar alanda kenevir üretimi gerçekleştirilmiştir. Samsun İli son 5 yıldır kenevir üretiminde lider il konumundadır. Ülkemizde tescil edilmiş kenevir çeşidi bulunmamakta, üreticiler tohumluk ihtiyaçlarını kendi imkânlarıyla sağlamaktadır. Üretim alanı ve talebin artması ile birlikte tohum ihtiyacı doğmuştur. Yüksek verimli ve kaliteli kenevir çeşitlerinin tescil edilmesi üretimin artmasına katkı sağlamasının yanında tekstil sektörü içinde bir tercih sebebi olacaktır.

Bakanlığımız Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Ondokuzmayıs Üniversitesi ve TÜBİTAK tarafından ortak çalışma ile THC oranı düşük çeşit geliştirme çalışmaları yürütülmektedir. Vezir ve Narlı adında 2 adet endüstriyel kenevir çeşidinin tescil başvuru yapılmıştır. Bakanlığımız çeşit geliştirme, eğitim, tohum üretimi konularında aktif görev almaktadır. Kenevirde ülkemizin sorunu tohum değil sektördür. Şu anda elimizde yeterli tohumun olmaması dezavantaj değil avantajdır. Sürdürülebilir bir kenevir üretimi için üretim alanı sektörle birlikte artmalıdır.

Samsun İli Vezirköprü İlçesi başta olmak üzere ilimizde tarımsal üretimi çeşitlendirerek üreticiye alternatif gelir kaynağı oluşturma kapsamında yetiştiriciliği yapılan kenevir ekiliş alanını arttırmak, zaten tarımı bilinen, kültürü olan, kontrollü ve ruhsatlı olarak üretimi gerçekleştirilen kenevir alanlarında verimi artırmak, son günlerde yazılı ve görsel basında gündem oluşturan ve kâğıt, elyaf, otomotiv, kumaş, biyoyakıt vs. birçok alanda sanayi hammadde olarak kullanılmak istenen kenevir bitkisinin üretim ve verimini artırarak sanayi hammadde temin etmek, girişimcilerin ve ülkemizin ihtiyacı olan kenevir elyaf tohumu üretiminde lider il olmak hedeflenmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde; ilimiz için mevcut ekolojide kendiliğinden de yetişebilen elyafından, sapından, tohumundan yararlanabilen bir bitki olan kenevir dünyadaki kullanım alanları ve talepler dikkate alındığından asgari girdi ile Samsun da yetiştiril-

mesi sanayi ile birlikte hammadde olarak piyasayı arzi ekonomik geliri yüksek bir bitki olarak görülmektedir. Ancak sayılan kullanım alanları ile sadece ürün olarak yetiştiriciliğinin yapılmasında sanayinin olmaması durumunda istenilen üretim performansı olmayacaktır.

Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Olarak Amacımız;

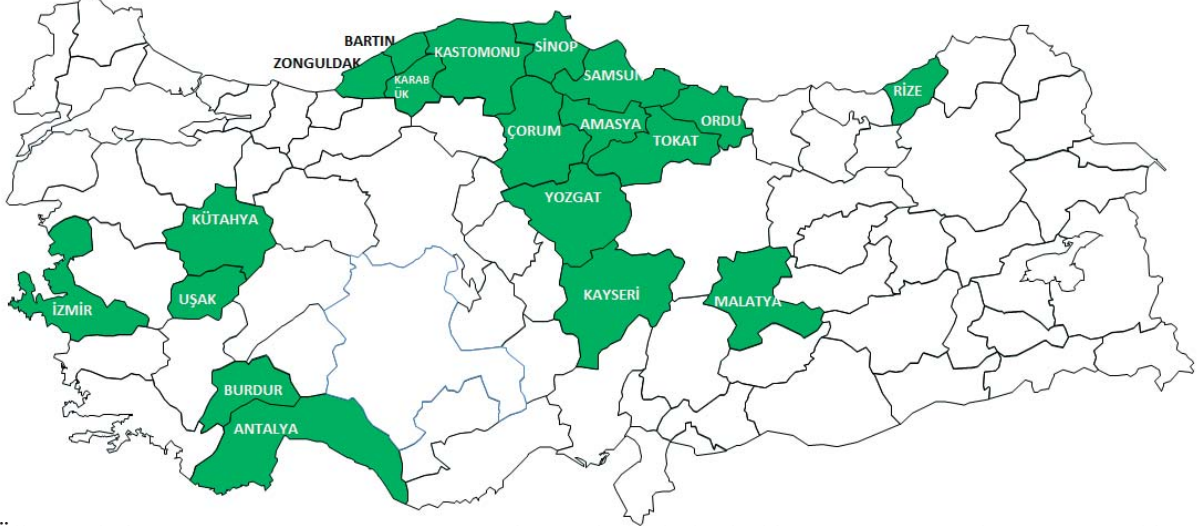
Ülkemiz kenevir tarımının temellerini oluşturacak ilimiz 2019 yılı kenevir tohumu üretimini artırmak, Birim alanda verim ve kaliteyi artırmak, Bunu yaparken de Vezirköprü çeşidi kenevir tohumu dışında (kaçak vs.) tohumların ilimize girişine engel olarak Ülkemiz için önemli olan, verim ve kalite açısından Avrupa da kullanılan tohumlardan daha iyi değerlere sahip olan, yerel kenevir çeşidimizin çeşit özelliklerini korumak, başta Vezirköprü kenevir çeşidi tohumunun

günümüze intikaline vesile olan Vezirköprü kenevir üreticileri olmak üzere Samsun'da kenevir üretimi yapan üreticilerimizin kazanmasını sağlamak, refahını yükseltmek, köyden kente göçün önünü alarak genç, dinamik, bilinçli çiftçi-üretici kitlesi ile birlikte çalışabilmek, 2019 yılında tohum üretimine öncelik verdiğimiz kenevirde, sektöründe eş zamanlı olarak ve öncelikle ilimizde gelişmesini planlayarak, ilimizde kenevir yetiştiriciliğini sürdürülebilir kılmaktır.

KENEVİR MEVZUATI

Lale BAYKAL, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü
Fatmagül KAVUT, Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi
Derya SALTİK İBİŞ, Ziraat Mühendisi, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi

Ülkemizde kenevir üretimi 29. 09. 2016 tarih ve 29842 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kenevir Yetiştiriciliği ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik kapsamında yapılmaktadır. Bu yönetmelik; Kenevire bağlı uyuşturucu madde üretiminin engellenmesinin sağlanması amacıyla izinli kenevir yetiştiriciliğine ve izinsiz kenevir yetiştiriciliğine dair yapılacak işlemleri belirlemiştir.

İzinli kenevir yetiştiriciliği; Amasya, Antalya, Bartın, Burdur, Çorum, İzmir, Karabük, Kastamonu, Kayseri, Kütahya, Malatya, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat, Uşak, Yozgat ve Zonguldak illerinde ve bu illerin bütün ilçelerinde yapılabilir. Belirtilen bu il ve ilçeler dışında ise kenevir yetiştiriciliği yasaklanmıştır.

Lif, tohum, sap ve benzeri amaçlara (araştırma) yönelik izinli kenevir yetiştiriciliği yapmak isteyen çiftçiler, 1 Ocak- 1 Nisan tarihleri arasında yetiştiricilik yapacakları yerin en büyük mülki idare amirliğine ilgili

belgelerle birlikte müracaat eder. Yönetmelik gereği kenevir üretimi için Çiftçi Kayıt Sistemine kayıt olmak ve 1 Ocak -1 Nisan tarihleri arasındaki izin belgesi almak gereklidir.

Yetiştiricilik izni; lif, tohum, sap ve benzeri amaçlara yönelik başvurularda en fazla bir üretim dönemi, bilimsel araştırmalar için yapılan başvurularda proje uygulama süresi dikkate alınarak en fazla üç yıl geçerlidir. Hangi amaca yönelik olursa olsun izinsiz yetiştirilen kenevir, 2313 sayılı Kanun hükümlerine göre imha edilir ve konu adli mercilere intikal ettirilir.

Görevlendirilen teknik personele ait liste her yıl Ocak ayı sonuna kadar kolluk birimlerine bildirilir. İl veya ilçe müdürlükleri teknik personelince kenevir yetiştiriciliği izni verilen yerler kenevirin ekiminden hasada kadar en az ayda bir defa kontrol edilir.

Burası Samsun İli, Vezirköprü İlçesine bağlı

Narlısaray, Kenevir Hikayesi

Biraz sisli bir havada giriş yaptığımız köyün okulunda bizi genç muhtarımız ve hevesli köylüler karşıladı. Samimi bir havada geçen sohbet sırasında kendilerine kenevir konusunda sorular yönelttik, onlar da içtenlikle cevap verdiler. İşte o cevaplar, genel hatlarıyla şu şekilde;

Köylünün geneli, kenevir üretim alanlarının genişletileceği ile ilgili son açıklamadan memnun. Zaten ileri yaştaki bir çiftçinin söylediğine göre, ta Osmanlı zamanından beri köyde kenevir yetiştiriciliği yapılıyor ve yine bize iletiildiğine göre iyi paralar da kazanılmış. Lakin 90'lı yıllar itibarıyla, dünyadaki uyuşturucu tehlikesi nedeniyle kenevir alanlarının daraltıldığı hükümet politikalarından onlar da nasibini almış.

Bugün ellerinden tutulursa, yine en iyi keneviri kendilerinin üreteceğini söylüyorlar. Peki, Devletimizden bu konudaki talepleri neler? Öncelikle köyün sulama sistemiyle, ilgili arkadaşlarımızın proje kapsamında uzun uzun notunu da aldığı boru/ altyapı temini konusu var. Bilindiği gibi kenevir, 3- 4 metreye kadar boylanan ve bu oranda su isteyen bir bitki. Dolayısıyla sulama konusunda problemin çözülmesi, sadece kenevir bitkisi için değil, köyde tarımı yapılan ve sulama imkânlarının artmasıyla üretim desenine dâhil olması umulan pek çok ürün için önemli görünüyor.

Diğer bir talepleri de oldukça fazla işçilik gerektiren kenevir bitkisinin; ekim, hasat gibi aşamalarında kullanılmak üzere, günümüz şartlarına uygun teknolojik donanım konusunda desteklenmek. Zira, öteden beri yapılan kenevir tarımında işçilik, önceleri ailelerin kendi iş gücü ile çözülürken, son yıllarda artan köyden kente göçlerle daha çok yaşlı nüfusun kaldığı köyde ayrı bir sıkıntı olarak dile getiriliyor.

Bir diğer talepleri de ÇKS sisteminde 'intikal' konusu ile ilgili; Tapu Kadastro ile kurumsal işbirliği yapılarak meselenin kolaylaştırılmasını arzu ediyorlar. Girdi fiyatlarının, özellikle mazotun çiftçiye daha düşük fiyatlara satılması gerektiğini savunanlar ve üretilecek kenevir için alım garantisi talep edenler var (özellikle kağıt fabrikalarındaki özelleştirme sonrası ürünü elden çıkarmanın zorlaştığı yönünde bir algı mevcut). Bu arada bizlere teşekkürü de unutmuyorlar.

Özellikle bu projeye bakan İlçe ve İl Müdürlüğümüzdeki ziraatçı arkadaşlarımızın yanı sıra, "istediğiniz an, zaman gözetmeksizin ve birden fazla defa özellikle bu konuyla ilgili kapımızı çalabilirsiniz" dediğini söyledikleri İl Müdürümüze teşekkürlerini iletiyorlar. Biz de bu misafirperverlikleri ve içtenlikleri için kendilerine teşekkür ediyoruz.

HABER : Hatice OLGUN

KAMERA : Recep YAPINCAK

KAHVERENGİ KOKARCA [*HALYOMORPHA HALYS* (Stål, 1855) (HEMIPTERA: PENTATOMIDAE)]: FINDIK İÇİN TEHLİKELİ BİR TÜR

Dr. Tuğba KATI ÇEKENGİL - Ziraat Mühendisi / Bitkisel Üretim ve Bitki Salığı Şubesi

Küresel ısınma ve artan dünya ticareti ile birlikte ulaşımın kolaylaşması gibi faktörler başta olmak üzere pek çok nedenden dolayı zararlılar çok sık biçimde Dünya üzerinde daha önce bulunmadıkları kıtalar ve ülkelere yayılım göstermeye başlamıştır. Bunlar arasında tarımsal zararlı olan böcek türleri önemli bir yer işgal etmektedir.

Ülkeler arasında canlı veya cansız en küçük maddelerin bile ticaretinin yapıyor olması, dolayısı ile uluslararası ticari faaliyetlerin artması karantinaya tabi zararlıların yeni bölgelere taşınması açısından risk oluşturmaktadır. Türkçe’de Kahverengi kokarca olarak isimlendirilen *Halyomorpha halys* (Hemiptera: Pentatomidae) istilacı türler arasında

en bilinen ve en zararlı olan türler arasında yer almaktadır. Her yıl onlarca yeni zararının bulaştığı ABD de bu tür ekonomik zarar ve önem bakımından en önde gelen türlerin başında kabul edilmektedir. Kahverengi kokarca, *Halyomorpha halys* Uzak Doğu (Çin, Japonya, Kore ve Tayvan) orijinli polifag bir zararlı olup kısa sayılabilecek bir zaman diliminde onlarca ülkeye yayılım göstermiştir.

H. halys’in 300’ den fazla bitki türünde beslenebilen çok polifag bir zararlı olması yanında erginlerin uzun mesafelere uçabilme yeteneğinde olması yayılımını kolaylaştırmaktadır. Zararlı ülkemizde ilk kez İstanbul’ da kaydedilmiş olmakla beraber, ana ve sorun teşkil edecek bulaşma Gürcistan’a sınır olan bölgemizde başlamıştır. Kahverengi kokarca yayılım gösterdiği ülkelerde bulaşmayı takiben ciddi bir sorun halini almıştır. Zararının elma, armut, şeftali kayısı gibi pek çok meyveye ilave olarak biber ve domates başta olmak üzere sebzelerde ve çeltik ve buğday gibi hububat bitkilerinde ciddi zarar yaptığı bilinmektedir.

Kısa vade içinde en yüksek risk altında olan ürünümüz fındık olarak gözükmektedir. Nitekim kahverengi kokarcanın yayılım gösterdiği ülkeler arasında ABD, İtalya ve Gürcistan gibi fındık yetiştiren ülkelereki durum, fındığın önemli bir tehdit altında olduğunu göstermektedir. Polifag bir tür olan *H. halys* oluşturacağı zarar açısından fındık haricinde birçok tarımsal ürünü de tehdit etmektedir.

Zararının önemli kayıplara neden olduğu elma, armut, şeftali, kivi, mısır, domates, biber ve değişik hububatlar ülkemizde geniş ölçüde yetiştiriciliği yapılan ürünlerdir. özellikle Karadeniz bölgesi zararlı için çok uygun iklim koşullarına sahip olmakla beraber Türkiye’nin diğer bölgelerine de yayılması beklenmektedir. Kahverengi kokarcanın genel olarak konukçu bitkilerinin meyvelerinde beslenmeyi tercih etmesi ekonomik önemini artırmaktadır. Zarar gören ürünler zarar derecesine göre büyük oranda pazar değerini kaybetmekte veya en azından büyük değer kaybına uğramaktadır.

Kahverengi kokarcanın halen ciddi sorun olduğu ülkelere mücadele amacıyla yoğun ve yaygın uygulamalar yapılmakta, diğer yandan ise soruna uzun vadeli olarak çözüm getirecek mücadele yaklaşımları üzerinde durulmaktadır. Birçok ülkede ilk ve kısa vadeli önlem olarak kimyasal ve biyoteknik mücadele üzerinde durulmuştur. Diğer yandan zararının çok sayıda ve kitleler halinde meskenlere ve binalara girip saklandığı yerlerde mekaniksel mücadele yöntemleri de uygulanmaktadır. Ancak bu yöntemler kullanılarak mücadelede önemli bir başarı sağlanamamıştır. Kalıcı, ekonomik ve uzun vadeli bir çözüm olarak birçok ülkede faydalı organizmaların ithalini içine alan “Klasik biyolojik mücadele” üzerinde durulmaktadır.

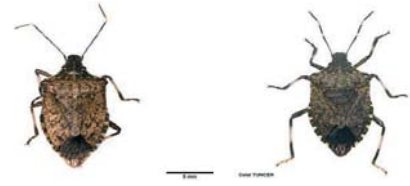
Bu amaçla zararlının anavatanı olan ülkelerden Çin’de yapılan incelemelerde *Trissolcus japonicus* isimli arıcığın bu zararlıyı anavatanında yaklaşık % 80 oranında parazitlediği ve kontrol altında tuttuğu görülmüş, laboratuvar koşullarında gerekli değerlendirmeler yapılmak üzere Avrupa’ya getirilmiştir.

Sorun Türkiye bağlamında ele alındığında; zararlının halen Artvin dışındaki illerde yoğun popülasyonları olmaması ve yayılışının durdurulması açısından kısa vadede kimyasal, mekaniksel ve biyoteknik mücadele ile eradikasyon çalışmalarına başlanması gerekmektedir. Diğer yandan uzun vadeli ve kalıcı bir çözüm olarak *Trissolcus japonicus* ’un ithaline yönelik süreci başlatmak ve bu amaçla gerekli risk değerlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

KAHVERENGİ KOKARCA’NIN TANIMI VE ZARARI

H. halys’ in zararını başlıca ikiye ayırmak doğru olacaktır. Birincisi bitkiler üzerinde yapmış olduğu zarardır. *H. halys*’ in hem erginleri hem de nimfleri meyvelerde beslenme sonucu anormal ve yaralanmış meyveler, renk değişimi ve acılaşıma meydana gelmekte, ürünler Pazar değerini önemli ölçüde yitirmektedir. Beslendiği meyve ve yaprak yüzeylerinde oluşabilir ancak asıl zarar meyvelerin olgunlaşması sırasında görülür. İkinci olarak ise; erginler sonbaharda kışlamaya çekilirken topluca ve bazen binlercesi aynı anda civardaki evlere ve binaların içine girmektedir. Bu nedenle evlerde yaşayanlarda rahatsızlık oluşturmaları ve pis koku çıkarmaları sebebiyle zararlı olmaktadır. Hatta birçok ülkede zararlının fark edilmesi evlerden gelen bu şikâyetler sayesinde olmuştur.

Kahverengi Kokarca’nın Fındıktaki Zararı: ABD, İtalya ve Gürcistan gibi ülkelerden gelen bilgiler Türkiye fındık üretimi için oldukça endişe verici düzeydedir. Örneğin 2015-2017 yılları arasında Gürcistan’da fındık üzerinde % 80’lere varan zarar gözlenmiştir. Benzer şekilde ABD ve İtalya’da da fındığın kahverengi kokarca nedeniyle ciddi oranda zarar gördüğü bilinmektedir. Türkiye fındık üretimi kalite yönünden zaten Kahverengi kokarca ile aynı familyaya ait olan diğer türlerin ve özellikle de popülasyonun yaklaşık % 85’ ini oluşturan Fındık yeşil kokarcası (*Palomena prasina*)’ nın yaptığı ciddi ölçüdeki bir zarar ile uğraşmaktadır (Tuncer et al., 2005). Örneğin Fındık yeşil kokarcası’ nın Türkiye fındık üretim alanlarında (2014-2016 yıllarında 16 ilde) sadece lekeli iç şeklinde ortalama % 7.5 civarında zarara uğradığı tespit edilmiştir.

Şekil 1. *H. halys* ergin dişi (solda) ve ergin erkek (sağda)

Şekil 2. *H. halys*’ in yumurtaları (solda) ve 1.dönem nimfleri (sağda)

Şekil 3. *H. halys*’ in fındıkta beslenmesi sonucu meydana getirdiği zarar tipleri: a) sağlam iç; b) boş meyve; c) buruşuk iç ve d) lekeli iç

Kahverengi kokarca fındıkta Fındık yeşil kokarcasına benzer biçimde zarar yapmakta, boş meyve oluşumu, buruşuk meyve oluşumu ve lekeli iç şeklinde zarar ortaya koymaktadır. Her üç zarar tipi göz önüne alındığında zararın yıllara göre değişmekle birlikte Gürcistan örneğinde olduğu gibi % 80'lere çıkması söz konusu olmaktadır. Zararlı erken gelişme döneminde boş meyve ve buruşuk meyve oluşumuna sebep olurken daha sonraki dönemlerde lekeli (urlu) iç şeklindeki zararı meydana getirmektedir. H. halys fındıkta P. prasina ile aynı şekilde zarar vermesine rağmen daha fazla döl vermesi ve daha oburca beslenmesi nedeniyle fındık için yakın tehdit niteliğinde önemli bir zararlıdır.

RISK ALTINDAKİ DİĞER BAŞLICA KÜLTÜR BİTKİLERİ:

Elma, Şeftali, Kayısı, Kivi, Kiraz, Nektarin, Erik, Trabzon hurması, Badem, Üzüm, Üzümsü meyveler, Mısır, Fasulye, Soya, Biber, Domates, Bamya, Buğday, Çeltik, vd.

KAHVERENGİ KOKARCA İLE MÜCADELE İÇİN EYLEM PLANI

H. halys yen istila ettiği alanlarda doğal düşman baskısından kurtulmuş olarak belirli bir yerleşme ve çoğalma sürecinden sonra yüksek populasyon teşkil etmekte ve salgın yapmaktadır. Bir zararlıya karşı mücadele etmek için hali hazırda kabul gören yaklaşım "Entegre Zararlı Yönetimi" programının işleme konulmasıdır.

Entegre Zararlı Yönetimi programı zararlının biyolojisi de göz önüne alınarak en uygun dönemde mümkün olan bütün mücadele yöntemlerinin birbirleri ile bir uyum sağlayacak şekilde ve yine mümkün olduğunca kimyasal mücadeleyi son tercih olarak gören bir yaklaşımdır. H.halys için mümkün olabilecek mücadele yöntemlerinin başlıcaları; Mekaniksel mücadele, Biyoteknik mücadele ve Kimyasal mücadele olarak ortaya çıkmaktadır.

Bir ülkeye hemen her yeni bir işgalci tür geldiğinde ve doğal düşman etkinlik/ adaptasyonunda yetersizlik gözlemlendiğinde zararlılarla mücadele uzmanlarının ilk aklına gelen etkin bir doğal düşmanın ithalinin hedeflendiği "klasik biyolojik mücadele" yaklaşımıdır. Nitekim ABD, Kanada ve Avrupa ülkelerinde H.halys 'in risk analizi yapıldığında uzun vadeli, kalıcı ve ekonomik bir çözüm olarak zararlının etkili bir doğal düşmanının bulunup ithal edilmesi seçeneği gündeme gelmiştir.

H.halys'e karşı yapılacak mücadeleyi kısa ve uzun vadeli mücadele olarak ikiye ayırarak ele almak yararlı olacaktır. Kısa vadeli mücadele yöntemleri genelde zararlının eradike edilmesini, yayılmasını ve uzun vadede ise doğal denge kuruluncaya kadar tarımsal alanlardaki zararını azaltmaya yönelik tedbirlerdir.

Bunlar hem maliyet hem de ekosistemdeki dengeyi korumak açısından sürekli kullanılabilir değildir. Örneğin kimyasal mücadelede olduğu gibi uzun vadede dayanıklılık sorunu, sekonder zararlıların ortaya çıkması ve doğal dengenin bozulup diğer çevresel sorunlara yol açabilmesi gibi sakıncalara sahiptir.

1.KISA VADEDE UYGULANABİLECEK MÜCADELE YÖNTEMLERİ

Aşağıda verilen mekaniksel, biyoteknik ve kimyasal mücadele yöntemleri Eradikasyon amacıyla kullanılabileceği gibi, eğer eradikasyon kararı alınmayacaksa da zararlı populasyonunu düşürmek ve yayılmasını engellemek amacıyla kullanılabilecek yöntemlerdir.

1.1 Mekaniksel Mücadele: H.halys bölgelere göre değişmekle birlikte genellikle ekim ayından itibaren havaların soğuması ile beraber kışlama yerlerine çekilmeye başlamaktadır. Erginlerin bir kısmı bahçelerde kışlar-ken, bir kısım erginler daha sıcak olması ve ışığa doğru yönelmeleri nedeniyle başta evler olmak üzere depo, hangar vb. yerlere doğru topluca hareket ederler. Bu gibi yerlerde erginler süpürülerek veya elektrik süpürgesi ile emdirilerek toplanıp imha edilebilirler.

1.2 Biyoteknik Mücadele: Bu amaçla genellikle zararlının toplanma amacıyla salgılamış olduğu feromonun sentetik formlarının yer aldığı yapışkan tuzaklar kullanılmaktadır. Mevcut şartlarda kahverengi kokarcaya karşı feromon tuzakları hem kitlesel tuzaklama hem de populasyonların izlenmesi amacıyla bir çok ülkede kullanılmaktadır. Ayrıca feromon tuzaklarının kimyasal ilaçlarla birlikte kullanılmasından da bazı koşullarda olumlu sonuç alınmıştır.

1.3 Kimyasal Mücadele:

Kısa vadede kahverengi kokarcanın yayılış gösterdiği birçok ülkede mücadele ağırlıklı olarak kimyasal ilaçlar kullanılarak yapılmaktadır. Ancak kimyasal mücadele kısa ve uzun vadede bazı ciddi sorunlara neden olmaktadır. Kimyasal mücadele yaparken karşılaşılan en büyük riskler zararlının direnç kazanması ve ilaçların besin zinciri içinde yaratacağı sorunlardır. Bunlara ilave doğal dengenin bozulması nedeniyle daha önce zararlı olmayan bazı böcek türlerinin zararlı hale gelmesi de risklerden birisidir.

H. halys üzerinde bugüne kadar farklı gruplardan birçok kimyasal preparat test edilmiş olup bazıları sahada kullanılmaktadır. Ancak birçok ülkede yoğun kimyasal mücadeleye rağmen önemli bir başarı sağlanamamıştır. Bu durum zararlıyı baskılamak için başlangıç yıllarında tolere edilebilse dahi çevre ve insan sağlığı ve maliyet yönünden uzun vadede sürdürülebilir değildir.

2. UZUN VADELİ MÜCADELE YÖNTEMLERİ

2.1 Biyolojik Mücadele: H. halys ile mücadelede mekanik, biyoteknik ve kimyasal yöntemler yetersiz kalmaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışmalarla H. halys'in populasyonu üzerinde etkili birçok doğal düşmanın saptandığı görülmektedir. Ancak bu çalışmaların genelinde predatörlerin etkinlik düzeyi düşük bulunurken en etkili biyolojik mücadele unsurunun yumurta parazitoitleri olduğu görülmektedir.

2.2 Klasik Biyolojik Mücadele: İstilacı bir zararlı türü daha önce bulunmadığı yeni bir bölgede sorun yarattığında uzun vadeli bir mücadele için ilk akla gelen zararlının en etkili doğal düşmanını bulup, gerekli ön testleri yaptıktan sonra ithal edilip doğaya salınmasıdır. Kahverengi kokarcanın daha önce bahsedildiği gibi çok sayıda doğal düşmanı bulunmuştur. Ancak zararlının anavatanı içinde yer alan Çin'de yapılan incelemelerde bunlar arasında en etkili olanın Trissolcus japonicus olduğu görülmüştür. H. halys'in mücadelesi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında biyolojik mücadele unsurlarıyla desteklenmeyen kontrol uygulamalarının başarılı olmadığı, ilk aşamalarda istenmediği halde kimyasal mücadelenin tercih edildiği görülmüştür. Ülkemizde de benzer bir durumla karşılaşmamak için bir an önce H. halys'in klasik biyolojik mücadele seçenekleri üzerinde gerekli girişimlerin yapılması ve çalışmaların başlatılması gerekmektedir.

SONUÇ

H. halys ülkemizde ilk olarak 2017 yılında tespit edilmiş olmakla beraber, kısa süre içinde Karadeniz bölgesindeki bazı illerimizde yayılmaya başlamış ve özellikle Artvin ve Rize ilinde populasyon oluşturmaya başlamıştır. Zararlı oldukça polifag olup başta fındık olmak üzere ülkemizdeki pek çok kültür bitkisi için yakın bir tehdit konumundadır.

ABD ve Avrupa ülkeleri başta olmak üzere pek çok ülkeye bizden önce yayılmış olması ve bu ülkelerde mücadeleye yönelik pek çok çalışmanın yapılmış olması bir bakıma ülkemiz için şanstır. Yoğun çalışmalara rağmen halen kullanılan Mekaniksel, Biyoteknik ve Kimyasal mücadele yöntemleri ile iyi ve yeterli sonuç alındığını söylemek mümkün değildir. Diğer yandan zararlının klasik biyolojik mücadele yöntemi ile kontrol altına alınmasına yönelik de çok sayıda çalışma yapılmış ve iyi bir veri tabanı oluşmuştur.

Zararlının anavatanı olan Çin'de yapılan çalışmalar ile zararlıyı kontrol altına almada etkili olabilecek Trissolcus japonicus isimli parazitoid arıcık tespit edilmiş ve Avrupadaki bazı laboratuvarlarda deneysel anlamda üretime başlanmıştır. Zararlının ekonomik önemi dikkate alındığında bir an önce eldeki yöntemler kullanılarak zararlının yayılma ve artışına yönelik tedbirler alınmalıdır. Kısa vadede eradikasyona yönelik olarak mekaniksel, biyoteknik ve kimyasal mücadele yöntemleri uygulanır iken, proaktif bir yaklaşım ile olası bir klasik biyolojik mücadele uygulaması için Trissolcus japonicus üzerindeki gerekli çalışmalara başlanmalıdır.

H. halys'in bulaşma yolları, yayılma hızı, yayılma gösterdiği ülkelerdeki zararı, mücadelede önemli bir aşamanın kaydedilememiş olması ve ülkemizde yetiştirilen pek çok kültür bitkisinin bu zararlının başlıca konukçuları arasında yer alması göz önüne alındığında daha önce karşılaşılan pek çok istilacı türe göre çok daha büyük bir risk taşıdığı oldukça açıktır. Bu nedenle bu zararı karşı azami önem verilerek bir an önce gerekli önlemlerin alınması acil ve zorunludur.

Şekil 4. Mücadelede kullanılan feromon tuzakları

BAL ARISI KOLONİLERİNDE PROPOLİS ÜRETİMİ

Kenan GİŞAN - Arı Yetiştiricisi

Propolis için, arı ürünleri (Bal, Polen, Arı sütü, Propolis, Apilarnil, Arı zehri, Arı/ Kovan havası) içinde son zamanlarda bilinirlik artışının en fazla olanı dersem yanlış söylemiş olmam herhalde.

Öte yandan çok kıymetli bir ürün olmasına rağmen son yıllara kadar ülkemizde çok bilinen bir ürün değildi. Piyasası olmadığı için arıcıların fazla üretmediği, yavaş yavaş tanındıkça, tüketicilerin ilgisi ve bazı firmaların talep etmeleriyle beraber arıcılarının ilgisinin arttığı ve üretilmeye başladığını söylemek yanlış olmaz.

Henüz çok az üretiyoruz... Verimli ve sağlıklı bir üretim metodunu da oturtmuş olduğumuz söylenemez.

Propolisin Bitki Kaynakları:

Arılar propolisi bitkilerin sürgün, tomurcuk ve gövdelerindeki salgılarından toplarlar. Ülkemizde propolis yönünden en verimli ağaç ve çalı türleri ise Akçaağaç, At Kestanesi, Çam, Dişbudak, Erik, Fındık, Huş, İhlamur, Karaağaç, Kavak, Kestane, Kızılağaç, Meşe, Okaliptus ve Söğütür.

Propolisin bitki kaynaklarına baktığımızda birçokunun ormanlarımızda bulunan ağaçlar olduğunu görüyoruz. Bunun için ormanlık alanlarda daha çok propolis toplamak mümkündür.

Arılar propolisi nasıl toplar:

Arılar, bitkilerin sürgün, tomurcuk ve gövdelerinden salgıladıkları reçine ve zamksı sızıntıyı, çeneleri ve ayaklarını kullanarak aldıktan sonra, ağızlarından salgıladıkları enzimleri de katarak, ön ve orta bacaklarını kullanarak arka bacaklarında bulunan polen sepetçiklerine tutturarak kovana dönerler.

Arıların getirdiği bu hammadde ağaçların salgıladığı reçineler gibi yarı şeffaf ve cam gibi parlaktır. Kovana gelen propolis hammaddesine arılar çiğneyerek balmumu ilave ederler bu sırada çene salgı bezlerinden enzim ilave edilir ve ortaya bizim propolis adını verdiğimiz sakızimsı madde oluşur.

Arıların propolis toplamaları ve kovana gelen propolisin depolanması polene göre daha zordur. Arılar arka ayaklarında getirdikleri poleni kendileri petek gözeline çıkartıp koyabilirken, propolisi çıkartmak için kovan

inde görev yapan arıların yardım etmesi gerekir.

Kovan içinde görevli işçi arılar, kovana propolis getiren arıdan propolisi ısıarak küçük parçalar halinde koparırlar ve kovanda propolis depo ettikleri yerlere yapıştırırlar.

Kullanım yerine ve ihtiyaç durumuna göre propolis içindeki mum miktarında değişiklikler gözlenir. Arıların kovan girişini daraltmak, hava akımını azaltmak veya kovanın bir yerini kaplamak için kullandığı propolislerde mum oranı daha fazladır.

Arıların propolis toplamasını etkileyen faktörler:

A) Bitki kaynağı (flora): Arıların propolis toplayabilmeleri için bulunduğu bölgede propolis açısından zengin bitki örtüsü olmalıdır. Ormanlık alanlar bunun için daha uygundur.

B) Arı ırkı:

Biliyoruz ki bazı arılar propolisi fazla bazılarısıya çok az topluyor. Propolis toplayan arılarla çalışmak daha uğraştırıcı olsa da üretiminin fazla yapılabilmesi için propolisi fazla toplayan arı hatlarıyla çalışılması gerekir.

C) Kovandaki arı sayısı:

Arının propolis toplayabilmesi için kuvvetli olması gerekir. Zayıf, hastalıklı veya aç arıların propolis toplaması beklenmemelidir.

Sağlıklı ve güçlü arılar diğer arı ürünlerinde olduğu gibi propolis veriminde de daha iyi olacaklardır.

D) Hava koşulları: Arıların propolisi daha çok toplayabilmesi için çalışabileceği uygun hava şartları olması gerekir. Soğuk veya serin havada çok çalışamayacağı için verim düşük olacaktır. Arıların propolis toplamasını etkileyen faktörler olduğu gibi arıyı etkileyen faktörler de vardır.

Arıların propolis toplamasını etkileyen faktörler:

A) Arıcılık bilgisi: Arıcının propolis üretimi yapabilmesi için arıcılık bilgisinin yanında arı yönetme kabiliyetinin olması ve propolis üretme yöntemlerini bilmesi gerekir.

B) Propolis pazarı: Yakın zamana kadar propolisin pazarı yoktu veya çok azdı. Pazarı olmadığı için arıcı

üretmiyordu. Arıcımızın bir kısmının pazarı var mı sorusuna verilen "önce üret, üretmediğin ürünün pazarı olmaz" cevabı bana çok doğru gelmiyor. Arıcının pazar sorgulaması normal karşılanmalı. Pazarı olmayan, satılamayan ürünü kim üretmek ister?

Diyebiliriz ki artık propolisin pazarı var. Sosyal medyada devamlı olarak ham propolis almak isteyenlerin ilanlarını görür olduk. Sözleşmeli olarak üretim yapanlar-yaptıranlar da var. Her ne kadar soru işaretleri olsa da ham haliyle satmayı tercih etmeyerek, ekstrakt yaparak direk tüketiciye sunanlar da azımsanacak kadar değil.

Propolisin fiyatı makul müdür?

Alıcılar, tuzaktan toplanan propolise kazıma olarak toplanana göre % 50, bazen de % 100 daha fazla fiyat veriyorlar. Tuzaktan tercih ediliyor ama kazıma da alınıyor. Kazıma toplamak bazı riskler içeriyorsa niye alınıyor? Tuzaktan ve kazıma toplanan propolis ile ilgili burada değil de "Propoliste kalıntı (kimyasal, ağır metal) sorunu" konusunda yazayım. Arıcının propolisi kalıntısız, temiz ürettiği ve üretim miktarını arttırdığı takdirde propolisten elde ettiği kazanç tatmin edecektir.

Propolis ne zaman toplanmalı?

Arıların yoğun olarak propolis toplama zamanları bölgeden bölgeye değişir. Genellikle propolis tuzaklarının konması için sonbahar mevsimi tavsiye edilir. Bununla, sonbaharda gece sıcaklıklarının düşmesiyle arıların üşümek ve hava akımını önlemek için kovan üst örtüsü olarak kullanılan tuzak aralıklarının propolis ile kapatmalarını sağlamak ve ürünü hasat etmek amaçlanır.

Düşünce doğru olmakla birlikte, arı kadrolarının azaldığı sonbahar mevsiminde arıları propolis toplatmaya zorlamak çok uygun değildir. Sonbaharda propolis toplamanın tavsiye edilmesinin bir nedeni de arılarda Varroa mücadelesi bittikten sonra üretim yapılarak, propoliste ilaç kalıntı riskini en aza indirmek içindir. Bu konu için literatüre baktığımızda arıların yoğun bal akımında propolis toplama eğilimlerinin azaldığına yönelik bilgilerinde olduğunu görüyoruz.

Arıların propolis toplaması için en uygun zaman, kovana ilacın girmediği ve kovandaki arı sayısının en fazla olduğu dönemdir. Bölgem (Marmara) için, Mayıs Haziran Temmuz ayları en uygun zaman diyebilirim.

Kovan girişinden propolis toplanabilir mi?

Buna cevap verebilmek için, arıların kovan girişini propolis ile ne zaman ve nasıl daralttığına bakmak gerekir. Arılar, sonbaharda kovan girişini propolis ile daraltır aynı zamanda giriş etrafında bir miktar propolis

depolar. Propolisi fazla toplayan arılar kovan girişi ile çerçeve köşeleri arasını da propolis ile doldurur.

İlkbaharda arılar gelişip kalabalıklaştıkça kovan girişindeki propolisler buradan alınarak farklı yerlere taşınır ya da petek gözlerinin temizliğinde kullanılır. Kovan girişi etrafında ve çerçeve köşeleri ile kovan girişi arasındaki propolisler yerinde kalır. Kovan girişi ve kovan tabanındaki propolislere ilaç bulaşma ihtimali yüksek olduğu için buralardan alınacak propolisler insan tüketimi için kullanılmamalı ve satılmamalıdır.

Koloni başına verim:

Bir kovandan sezonda üretilecek propolis miktarı konusunda değişik kaynaklarda 50 ila 250 gram arası gibi bazı bilgiler mevcut ama hangi şartlarda, hangi ırkla, hangi yöntemle ve nerede üretildiğine yönelik detaylı bilgi yok. Bu konuda en iyi olduğu söylenen Brezilya'lı arıcıların bir kovandan sezonda 600 gram propolis aldığı da söyleniyor.

Propolisin muhafazası:

Hasat edilen propolis poşetler içine alınarak ve hava almayacak şekilde ağzı kapatıldıktan sonra serin ortamda muhafaza edilmelidir. Propolisi vakumlu ambalajlarda saklamak daha uygundur.

Propolisin pazara sunulması:

Propolis kıymetli üründür. Arının propolise verdiği değeri ve gösterdiği özeni, arıcının da hasattan müşteriye ulaştırıncaya kadar propolise değer vermesi ve özen göstermesi gerekir. Şunu bilmeliyiz ki Türk propolisi kalitelidir.

Kovan sayısı bakımından Dünyada 2. sırada olan ülkemizin Türk propolisini Dünya çapında marka haline getirmesi gerekir. Bunun için de en önemli görev arıcıya düşüyor. Ürettiğimiz propolisler görsel ve içerik olarak temiz, kalıntısız, tane tane, görsel albenili ve hoş kokulu olmalıdır.

Aslında tüm işi arı yapıyor, bizim sadece arıyı iyi yönlendirerek gereken özeni göstermemiz gerekir.

ÇİFTÇİLERİN DİKKATİNE! Arı Kolonisi Kayıplarını En Aza İndirmek İçin Yapılması Gerekenler

Ülkemizde arıcılık sezonunun başlamasına paralel olarak arı kayıpları da yaşanmaya başlamıştır. İklimlerin değişken gitmesi, polen kaynaklarının yetersizliği gibi etkenler yanında arıların koloni gelişim dönemleri ile zirai mücadele ilaçlamasının aynı dönemlere denk gelmesi bu süreci olumsuz etkilemektedir.

Kültür bitkilerinde zarar veren çeşitli hastalıklara, böcek ve zararlı otlara karşı zirai mücadele yapılmakta ve genellikle kimyasal ilaçlar kullanılmaktadır. Bu kimyasal ilaçlar hem bal üreten, hem de bitkilerin tozlaşmasında hayati öneme sahip bal arılarına zarar vermekte onların ölümlerine neden olmaktadır. Bu nedenle gerek bitkisel üretim yapan çiftçilerimiz gerekse arıcılıkla ilgili faaliyet gösteren çiftçilerimiz tarafından aşağıdaki önlemlerin alınması gerekmektedir.

1) İlaçlamaların kültür bitkilerinin çiçek açtığı dönemden önce veya sonra yapılmasına dikkat edilmelidir. Çiçek açma döneminde ilaçlama yapılmaz. Eğer bu devrede ilaç atma zorunluluğu varsa kısa sürede parçalanabilen ve arılara en az düzeyde etkili ilaçlar seçilerek, arıların aktif olmadığı zamanlarda uygulanmalıdır.

2) İlaçlanan meyve ağaçları altında veya tarla kenarlarında bulunan çiçekli yabancı otlar arı zayıyatını önlemek için ilaçlamadan önce imha edilmelidir.

3) Gerek havadan, gerekse yer aletleriyle yapılan ilaçlamada ilaçlanan sahanın dışına ilaç bulaştırılmamalıdır. İlaç buharlarının sürüklenmemesi için rüzgarsız havada ilaçlama yapılmalıdır.

4) İlaçlamalar sırasında arıların su içtiği kaynaklara ilaç bulaştırılmamalıdır. Ayrıca boşalan ilaç ambalajları çevreye atılmamalıdır.

5) İlaçlamalar akşamüzeri veya sabahları erkenden arıların uçuş yapmadıkları, faal olmadıkları zamanlarda uygulanmalıdır. Çiçek tozları ile birlikte kovana taşınması, arı ve larvalarını öldürmesi mümkün olan toz ve ıslanabilir toz ilaç formülasyonları yerine, varsa sıvı veya granül ilaçlar, hatta çevreye en az düzeyde zarar veren kuru akışkan formülasyonlar tercih edilmelidir.

6) Bütün ilaçlar, arılara aynı oranda toksik olmadığı ve bir selektivite bulunduğuna göre arılara daha az zarar veren fakat hastalık veya zararlıya karşı etkili olan ve önerilen ilaçların kullanılmasına özen gösterilmelidir.

7) Arıcılarımızın konaklama amacıyla yer seçiminde daha az risk taşıyan yerleri tercih etmeleri ve konu ile ilgili ilçe müdürlüğüyle görüşme yapmadan uygulamaya geçmemesi gerekmektedir.

8) Arıcılarımız kolay taşınabilen havalandırması iyi kovanları tercih etmelidir. Arılıktaki suluk bulundurulması arıların tehlikeli olabilecek başka kaynaklardan su almaları en aza indirilmelidir.

9) İlaçlama öncesi çiftçilerce civarda bulunan arıcıların en az yedi gün önceden uyarılması sağlanmalıdır. Bu konuda arıcılarımızın İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerine başvurarak bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.

100. Yılda Çeltik Tarımı Paneli Düzenlendi

Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğümüzce 19 Mayıs 1919'un 100. yılı kutlamaları kapsamında **"100. Yılda Çeltik Tarımı Paneli"** düzenlendi. Panelde; Türkiye'nin çeltik ve pirinçte ithalatçı bir ülke konumunda olmasına rağmen özellikle 2000 yılından sonra uygulamaya konulan tarımsal politika ve desteklemelerle üretimde ciddi artış yaşandığına dikkat çekildi.

Panelin açılış konuşmasını yapan İl Tarım ve Orman Müdürümüz Nail KIRMACI; "Türkiye'de 2002 yılında 60 bin hektar alanda çeltik ekimi yapılırken, bu alanın 2017 yılında 109 bin 505 hektara çıkmıştır. 2002 yılında 360 bin ton olan çeltik üretimi, 2017 yılında 900 bin tona varmıştır. Ülkemizdeki pirinç tüketimi de yıllar içinde artış göstermiştir. 2000'li yılların başlarında 550 bin ton olan pirinç tüketimi, günümüzde 750 bin tona ulaşmıştır." dedi.

İl Müdürümüz Nail KIRMACI konuşmasının devamında; "2018 yılında 180 bin 564 dekar alanda 133 bin 221 ton çeltik üretimi gerçekleştirilmiştir. Samsun, çeltikte ekim alanı ve üretim miktarına göre ülkemizdeki tüm iller arasında ikinci sıradadır. İlimizde çeltik üretimi 8 ilçede, 146 köyde, 3 bin 401 çiftçi ailesi tarafından gerçekleştirilmektedir. Bafra Ovası'nda yer alan 19 Mayıs, Bafra, Alaçam ve Yakakent ilçeleri ile Çarşamba Ovası'nda bulunan Çarşamba, Terme, Tekkeköy ve Salıpazarı ilçelerimiz çeltik tarımı için uygun alanlardır. Üretimin yüzde 86,7'si Bafra Ovası'nda gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'de çeltik üretiminde ilk 15 ilçeye bakıldığında birinci sırada Edirne - İpsala, ikinci sırada Samsun - Bafra'nın geldiğini anlatan Kırmacı, "Alaçam 13, Terme 15'inci sırada yer almaktadır. Samsun ilinin bitkisel üretim değeri içinde çeltiğin payının yaklaşık yüzde 13,6 olduğu söylenebilir. İlimizde sertifikalı çeltik tohumu üretimi de gerçekleştirilmektedir. 2016 yılında en yüksek miktarda 265 ton, 2018 yılında da 72 ton sertifikalı çeltik tohumu üretimi gerçekleştirilmiştir." diye konuştu.

OMÜ Bafra Şevket Aşçı Turizm Fakültesi Hanife Aşçı Konferans Salonu'nda İl Tarım ve Orman Müdürlüğümüz tarafından düzenlenen panele, Samsun Vali Yardımcısı İbrahim AVCI, Bafra Kaymakamı Ahmet ADANUR, İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI, Bafra Ziraat Odası

Başkanı Osman TOSUNER, TMO Samsun Şube Müdürü Derya ŞAHİNLER, TKDK Samsun İl Koordinatörü Bülent TURAN, Bafra Tahıl Üreticileri Birliği, çevre illerden özellikle Çorum ve Çankırı'dan katılımcılarla, Sinop İl Tarım ve Orman Müdürü, Samsun da çeltik tarımı yapan ilçelerden katılımcılar, Samsun İl/İlçe Tarım Müdürlüğü çalışanları ve Bafralılar katılım sağlamıştır.

İki oturumdan oluşan panelin ilk kısmında; Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü Lale BAYKAL "Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün Çeltik Çalışmaları", Karadeniz Tarımsal araştırma Enstitüsü'nden Dr. Rasim ÜNAN "Bölgemizde Çeltik Üretiminde Sorun Olan Önemli Hastalıklar", Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nden Dr. Halil SÜREK "Ülkemizde Çeltik Tarımı ve Çeşit Geliştirme Çalışmalarında Elde Edilen Gelişmeler", konulu sunumlarını gerçekleştirmişlerdir.

İkinci oturumda ise Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nden Prof. Dr. Hüsrev MENNAN "Çeltikte Yabancı Ot Mücadelesi", Ondokuzmayıs Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Gör. Hasan AKAY "Tüketilen Pirinçlerin Kalitesi". Ege Üniversitesi'nden Öğr. Gör. Okan CEYLAN "Çeltiğin Anadolu'daki Tarihsel Yolculuğu" ile son olarak da Ondokuzmayıs Üniversitesi'nden Doç. Dr. İsmail SEZER "Bölgemizde Çeltik Yetiştiriciliğinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözümleri" konulu sunumlarını yapmışlardır. "100. Yılda Çeltik Tarımı Paneli" katılımcılara plaket verilmesi ile sonlandırılmıştır.

Kenevir Yetiştiriciliği Hizmetiçi Eğitim Toplantısı

Bakanlığımız Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü ile Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü koordinasyonunda 21-22 Mart 2019 tarihleri arasında Samsun'da izinli kenevir yetiştiriciliğinin yapıldığı 19 ilin katılımıyla 'Kenevir Yetiştiriciliği Hizmet içi Eğitim Toplantısı' düzenlenmiştir.

Toplantıya Tarım ve Orman Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanı Ercan TÜRKTEML, Tarla Bitkileri Birim Koordinatörü Şakir KARAKAYA ile izinli kenevir yetiştiriciliğinin yapıldığı 19 ilin (Amasya, Antalya, Bartın, Burdur, Çorum, İzmir, Karabük, Kastamonu, Kayseri, Kütahya, Malatya, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat, Uşak, Yozgat ve Zonguldak) İl Müdürleri ve İl Müdürlüğünde kenevirden sorumlu teknik personeli, Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitü Müdürlüğü (KTAE) ve Ondokuzmayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile sektör paydaşları katılım sağlamıştır.

Toplantının açılış konuşmasını yapan Samsun İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI; "Samsun olarak üreticinin kenevir üretiminde sıkıntısı yok kenevir tarımsal üründen çok ilimiz için bir kültürdür. Ancak üreticilerle birlikte sadece kenevir üretmek değil kenevirin sanayisini de ilimizde görmek istiyoruz. Bu konuda üretime üreticiye bize destek verdiği için Bakanlığımıza, Ondokuz Mayıs Üniversitemizin Değerli Hocalarına ve Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünün idari ve teknik kadrosuna, son bir yıldır kenevir soyma ve işleme konusunda yaptığı çalışmalardan ötürü ASTAB Makinaya teşekkür ediyorum. Üretimde marka olmak için sanayicilerimize Samsuna Vezirköprü'ye bekliyoruz." dedi.

Akabinde konuşan Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürü Dr. Kibar AK; Enstitü ve Üniversite

ile birlikte Narlı ve Vezir çeşitlerinin ıslahı konusunda çalışmanın tescil aşamasına geldiğini; üretimin yaygınlaştırılması için çalışıldığını belirtmiştir.

Toplantı'nın öğleden sonraki 2. Oturumunda 'Kenevirin Narkotik Durumu' konusunda Samsun İl Emniyet Müdür Yardımcısı Tolga BOSTANCI sunumlarıyla bilgi verdi. Ondokuzmayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Doç. Dr. Ş. Funda ARSLANOĞLU 'Kenevirin Kullanım Alanları', Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı Şahin GİZLENCİ 'Ülkemizde Kenevir Araştırmaları', Ondokuzmayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Ali Kemal AYAN 'Kenevirin Morfolojisi', Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünden Ziraat Mühendisi Ali ULUKÜTÜK 'Kenevir Yetiştiriciliği ile ilgili Yönetmelik Uygulamaları' konularında sunumları ile bilgi verdiler. Toplantının birinci günü değerlendirme bölümü ve soruların cevaplandırılması ile son buldu.

Kenevir Yetiştiriciliği Hizmetiçi Eğitim Toplantısı'nın 2.Günü; Ülkemizde bugün ekimini gerçekleştirdiğimiz kenevir tohumunu günümüze taşıyan, 2018 yılında kenevir üretim öncüsü olan İlimiz Vezirköprü İlçesi'ne gidilerek kenevir ekimi gerçekleştirildi. Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitü Müdürlüğü Bölüm Başkanı Mustafa ACAR ile Ziraat Mühendisi Mahmut DOK ekim mibzeri ile kenevir ekimini uygulamalı olarak yerinde gösterdi. Sonrasında son bir yıldır kenevir yetiştiriciliğinde maliyet ve emeği artıran havuzlama yapılmadan lif soyma üzerine çalışan ASTAB Makineden Mühendis Haldun BABACAN ile Selçuk KARAGÖZLER kenevir lif soyma makinesini çalıştırarak katılımcılara konu hakkında bilgi verildi.

Tarım Koordinasyon Toplantısı Gerçekleştirildi

Tarım Koordinasyon Toplantısının ilki gerçekleştirildi. Samsun'daki tarımla ilgili resmi kurum temsilcilerinin katıldığı, Samsun İli Tarım Koordinasyon Toplantısı Sayın Valimiz Osman KAYMAK'ın Başkanlığında 14.03.2019 tarihinde yapıldı.

Toplantıya; Vali Yardımcısı İbrahim AVCI, Tekkeköy Kaymakamı Edip ÇAKICI, İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI, DSİ 7. Bölge Müdürü Nazmi KOÇAK, Tarım ve Orman Bakanlığı 11. Bölge Müdürü Hasan TERZİOĞLU, Meteoroloji 10. Bölge Müdürü Yücel YÜCE, Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hüsnü DEMİRSOY, Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Harun ALBAYRAK, Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği Bölge Müdürü Mustafa DOYURUCUOĞLU, Orman İşletme Müdürü Celal KANBUR, Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürü Dr. Kibar AK, Tarım Kırsal Kalkınma Destekleme Kurumu İl Koordinatörü Dr. Bülent TURAN, Gıda Kontrol Laboratuvarı Müdürü Osman AYDIN, Veteriner Kontrol Enstitüsü. Müdürü İsmail AYDIN, Tohum Sertifikasyon Test Müdürü Tahir ATAR, Toprak Mahsulleri Ofisi Şube Müdürü Derya ŞAHİNLER, ÇAYKUR Pazarlama Müdürü Muzaffer OKUTAN, Orman Fidanlık Müdürü Ahmet ULUKAN, Büyükşehir Belediye Başkanlığı Kırsal Hizmetler Dairesi Başkanı Mehmet Akif ÖZDEMİR, Zirai Karantina Müdürlüğü, Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü ile İl Tarım ve Orman Müdürlüğü İl Müdür Yardımcıları katıldı.

Toplantının açılış konuşmasını yapan Samsun Valisi Osman KAYMAK'ın ardından konuşan Samsun İl Tarım ve Orman Müdürümüz Nail KIRMACI; " Türkiye 2018 yılında ihracatta 168 milyar dolara ulaşırken, Samsun da önceki yıla göre yüzde 36 artışla 646 milyon dolar ile kendi ihracat rekorunu kırmıştır. Bir diğer önemli

ihracat kalemi 60 milyon dolar ile hububat, bakliyat ve mamulleri olurken, bölgenin önemli ihracat ürünlerinden fındık ve mamullerinin ihracatı da 2018'de, bir önceki yıla göre yüzde 65 artışla 41 milyon dolara ulaşmıştır.

Samsun'da ihracat verilerinde oransal olarak en büyük atağı ise, tekstil ve hammaddeleri sektörü ile yaş meyve ve sebze sektörü yapmıştır. İlimizde ihracatın lokomotifi 156 milyon dolara ulaşan çelik sektörü olmuştur. Çelik sektörünü, 89 milyon dolar ile otomotiv sektörü ve 70 milyon dolar ile Su ürünleri ve Hayvansal mamuller ihracı takip etmiştir." dedi.

İlk defa gerçekleştirilen toplantıda kurum temsilcileri toplantı ile ilgili görüş ve önerilerini aktarırken, kurum faaliyetleri hakkında kısa bilgiler verdiler. Toplantıda kurumların çalışmaları ile ilgili ortaklaşa proje yürütmeleri yönünde kanaat oluşurken toplantının iki ayda bir yapılması, toplantıya sivil toplum kuruluşu ve özel sektör temsilcilerinin de katılımlarının sağlanması kararlarıyla son buldu.

Samsun Çiftçisine Büyük Destek

2002-2018 yılları arasında toplamda Samsun çiftçisine 1,860 milyar TL'lik tarımsal destekleme ödemesi yapıldı. Konu ile ilgili açıklama yapan İl Tarım ve Orman Müdürü Nal KIRMACI;

2017 yılında 202,5 milyon TL, 2018 yılında 263 milyon TL tarımsal destekleme ödemesinin gerçekleştirildiğini, 2019 yılında da şu ana kadar 117,5 milyon TL'lik tarımsal destekleme ödemesinin yapıldığı ve ödemelerin devam ettiğini belirtti.

2018 yılında Hayvancılık Desteklemeleri kapsamında; Buzağı Desteği, Anaç Koyun Keçi Desteği, Anaç Manda ve Malak Desteği, Manda Islah Desteği, Süt Desteği ve Su Ürünleri Desteği başta olmak üzere çiftçimize 70,5 milyon TL ödeme gerçekleştirildiğini ve 2019 yılında da şu ana kadar 11 milyon TL ödemenin yapıldığını ve yaklaşık 65 milyon TL ödemenin de ileriki tarihlerde yapılacağını;

Hayvancılık Desteklemeleri içerisinde en büyük payın Buzağı Desteklemesine ait olduğunu; 2018 yılında 56 milyon TL buzağı desteklemesi ödendiğini, 2019 yılında da yaklaşık 60 milyon TL buzağı destekleme ödemesi yapılacağını;

Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Desteklenmesi Projesi kapsamında da; 2018 yılında 10,5 milyon TL yatırımcıya ödeme yapıldığını, 2019 yılında da şu ana kadar 9 milyon TL ödemenin gerçekleştirildiğini;

Bitkisel Üretim Desteklemeleri kapsamında 2018 yılında; Yem Bitkileri Desteği, Mazot ve Gübre Desteği, Fındık Desteği, Hububat ve Yağlı Tohumlu Bitkilere Prim

Desteği, ÇATAK Desteği, Organik Tarım ve İyi Tarım Destekleri başta olmak üzere çiftçimize 170 milyon TL ödeme gerçekleştirildiğini, 2019 yılında da bu ana kadar 79,5 milyon TL ödemenin yapıldığını, 100 Milyon TL destekleme ödemesinin de ileriki tarihlerde yapılacağını;

Bitkisel Üretim Desteklemeleri içerisinde en büyük payın Fındık Desteklemesine ait olduğunu; 2018 yılında 73,5 milyon TL fındık desteklemesi ödendiğini, 2019 yılında da yaklaşık 77 milyon TL fındık desteklemesinin ileriki tarihlerde çiftçimize ödeneceğini;

2002-2018 yılları arasında toplamda Samsun çiftçisine 1,860 milyar TL'lik tarımsal destekleme ödemesi yapıldığını belirtti.

Uygunsuz Gıdaya Ceza Yağdı

Tarım ve Orman İl Müdürü Nail KIRMACI, gıda denetimleri ile ilgili yaptığı açıklamada "İl ve İlçe Müdürlüklerimiz, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu doğrultusunda gıda işletmelerine yönelik, gerek rutin olarak, gerekse ihbar ve şikayet üzerine denetim ve kontrolleri titizlikle yürütmeye devam etmektedir. Samsun il genelinde **1.284 adet gıda üretim yeri, 5.891 adet gıda satış yeri, 4.833 adet toplu tüketim yeri** olmak üzere toplam **12.008 adet gıda işletmesi** bulunmaktadır.

2018 yılında 19.845 gıda işletmesi denetimi yapılmıştır. Yapılan bu denetimler neticesinde, **1.413**

adet gıda numunesi alınmış ve denetimlerde uygunsuzluk görülen işletmelere 5996 Sayılı Kanun kapsamında **194 adet işletmeye idari işlem karşılığında 1.282.202.TL idari para cezası** uygulanmıştır.

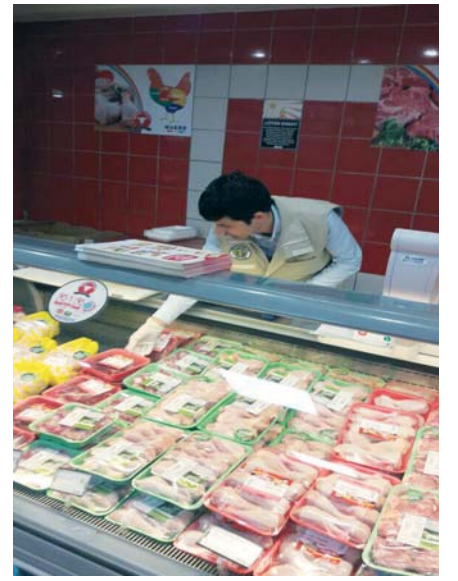
Vatandaşlarımız tarafından **Alo 174** Gıda hattına ve **Cimer'e** yapılan ihbarlar neticesinde 2018 yılı içerisinde **706 bildirim** alınmış olup, yapılan denetimlerde olumsuzluk tespit edilmesi sonucunda **69 adet işletmeye idari işlem karşılığında 547.101.TL idari para cezası** uygulanmıştır.

2018 yılı içerisinde **433 okul kantininde 932adet denetim, 450 okul yemekhanesinde 786 adet denetim** gerçekleştirilmiştir.

2019 yılı ilk üç ayında ise; **4.889 gıda işletmesi** denetimi yapılmıştır. Yapılan bu denetimler neticesinde, **199 adet gıda numunesi** alınmış ve denetimlerde uygunsuzluk görülen işletmelere 5996 Sayılı Kanun kapsamında **21adet işletmeye idari işlem karşılığında 185.331.TL para cezası** uygulanmıştır.

Vatandaşlarımız tarafından Alo 174 Gıda hattına ve Cimer'e yapılan ihbarlar neticesinde 2019 yılı ilk üç ayı içerisinde 175 bildirim alınmış olup, yapılan denetimlerde olumsuzluk tespit edilmesi sonucunda 8 adet işletmeye idari işlem karşılığında 92.349.TL idari para cezası uygulanmıştır.

2019 yılı ilk üç ayında, **275 okul kantini ve 266 okul yemekhanesi** denetimi yapılmıştır." demiştir.

Silajlık Mısır Tohumu Dağıtımı Gerçekleştirildi

Bakanlığımız Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Çayır Mera ve Yem Bitkileri Daire Başkanlığının katkısıyla 19 Mayıs 1919 Kurtuluş Mücadelemizin 100 ncü Yılı'nın Kutlama etkinlikleri kapsamında, İl Tarım ve Orman Müdürlüğümüz tarafından yürütülen **Silajlık Mısır Ekim Alanlarının Geliştirilmesi** Projesi gereği üreticilerimize **19 ton 19 kg.** hibrit Silajlık Mısır Tohumluğu dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Projemiz kapsamında; 12 Mart 2019'da Bafra Çetinkaya Tarım Kredi Kooperatifi'nde Bafra- Alaçam-Yakakent- 19 Mayıs İlçelerimiz üreticilerine, 13 Mart 2019'da Havza Tarım Kredi Kooperatifi'nde Havza-Vezirköprü- Kavak- Ladik- Asarcık İlçelerimiz üreticilerine, 14 Mart 2019'da Çarşamba Dikbiyık Tarım Kredi Kooperatifi'nde Çarşamba- Tekkeköy- İlkadım- Atakum-Terme İlçelerimiz üreticilerine Sayın Valimiz Osman KAYMAK'ın da katılımlarıyla tohumluk dağıtımı gerçekleştirildi.

Tohumluk dağıtım törenlerinde açılış konuşmalarını yapan İl Tarım ve Orman Müdürümüz Nail KIRMACI ise yaptığı konuşmada; "19 Mayıs 1919 Kurtuluş Mücadelemizin 100. Yılı'nın kutlama etkinlikleri kapsamında yürütmüş olduğumuz **Silajlık Mısır Ekim Alanlarının Geliştirilmesi Projesi** gereği üreticilerimize **19 ton 19 kg.** hibrit silajlık mısır tohumluğunu temin ederek toprakla buluşmasını sağlıyoruz. Projemizin maliyeti 400 bin TL'dir ve bu projemiz ile 7.500 dekar alanda silajlık mısır ekilişi yapılarak, 45 bin ton silaj üretimini gerçekleştireceğiz. 1000 üreticimizin bu proje sayesinde 11 milyon ürün geliri ve 1 milyon yem bitkisi desteklemeleri ile beraber toplam **12 milyon TL** gelir elde etmesini sağlıyoruz.

Hayvancılık maliyetlerinin % 65'ini yemin oluşturan

duğu ilimizin 146 bin dekar merası bulunmakta, meralarımızda yürüttüğümüz ıslah çalışmaları ile ot verimlerini artırmaktayız. Meralarımızın % 35'inde ıslah çalışmalarını tamamladık ve çalışmalarımız halen devam etmektedir. Ancak meralarımız yeterli olmamakla birlikte, üreticilerimiz 450 bin dekar alanda yem bitkisi yetiştiriciliği yaparak, yetiştirdikleri hayvanların kaba yemlerini buradan karşılamaya çalışmaktadır. Bakanlık olarak üreticilerimiz tarafından yetiştirilen yem bitkilerine destekleme ödemesi yapılmakta ve 2018 yılında 9.300 üreticimize 21 milyon TL desteklenme ödemesi yapılmıştır.

İl Tarım ve Orman Müdürümüz Nail KIRMACI projede desteklerini esirgemeyen Samsun Valimiz Osman KAYMAK'a, Bitkisel Üretim Genel Müdürümüz sayın Fikret AKTAŞ'a, bu projeyi hazırlayıp yürüten Çayır Mera ve Yem Bitkileri Şube Müdürlüğümüze teşekkür ederek sözlerine son vermişlerdir.

Tohumluk dağıtım törenine Çarşamba Kaymakamı Doç. Dr. Şükrü YILDIRIM, Tarım Kredi Kooperatifi Bölge Müdürü Mustafa DOYURUCUOĞLU, Ziraat Bankası Bölge Müdürü Uğur AKDENİZ, İlçe Tarım ve Orman Müdürleri, oda başkanları, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, muhtarlar ve üreticilerimiz katılmıştır.

Silajlık Mısır Yetiştiriciliği ve Silaj Yapımı Çiftçi Eğitim Toplantıları

Silajlık Mısır Ekim Alanlarını Geliştirme Projesi kapsamında tohumluk dağıtımı yapılan üreticilerimize Silajlık Mısır yetiştiriciliği ve silaj yapımı çiftçi eğitim toplantıları düzenlenmiş olup, **Kavak, Asarcık, Ondokuzmayıs, Havza, Bafra ve Vezirköprü** İlçelerimizde yaklaşık 200 üreticimizin katılımı ile çiftçi eğitim toplantıları yapılmıştır.

Vezirköprü Tarım Kredi Kooperatifinde düzenlenen çiftçi eğitim toplantımıza İl Müdürlüğümüz Çayır Mera ve Yem Bitkileri Şube Müdür V. Namık AKGÜL, Vezirköprü İlçe Müdür V. Selman KARAKAYA, Vezirköprü Tarım Kredi Kooperatif Müdürü Mustafa KURU, Vezirköprü Ziraat Odası Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri, Vezirköprü Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birlik Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri, Vezirköprü Süt Üreticileri Birlik Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri ve üreticilerimiz katılım sağlamışlardır.

İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI konu ile ilgili yaptığı açıklamada; Müdürlüğümüzce yürütülmekte olan bu proje ile yem bitkisi ekiliş alanlarını artırarak kaba yem ihtiyacını gidermeyi hedeflediklerini, bu proje sayesinde 7.500 dekar alandan 45 bin ton silaj üretimi gerçekleştirerek yaklaşık 4 bin büyükbaş hayvanın kaba yem ihtiyacını tedarik edileceğini dile getirdi.

Kadın Çiftçilerimize Süt Hijyeni ve Buzağı Bakımı Eğitimleri Verildi

İl Müdürlüğümüz Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şubesi, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şubesi, Gıda ve Yem Şubesi'nde görevli konu uzmanı personelimiz tarafından ortak yürütülen bir çalışma çerçevesinde, kadın çiftçilerimize "Süt Hijyeni- Buzağı Bakım ve Beslenmesi" konusunda eğitimler düzenlendi.

Şubat, Mart, Nisan ayı boyunca ve toplamda 17 ilçede gerçekleştirilen eğitimlerden 19 Mayıs İlçemizde gerçekleşen eğitim toplantısına katılan Samsun Tarım ve Orman İl Müdürümüz Sayın Nail KIRMACI, kadın çiftçilerimiz ile biraraya gelerek sorunlarını dinledi ve Müdürlüğümüzce bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda iletilen konulara daha çok yer verileceğini belirtti.

Eğitimler boyunca; İl Müdürlüğümüz Gıda ve Yem Şubesinde görev yapan konu uzmanı Ziraat Mühendisi Sakine ŞİŞMAN ve Veteriner Hekim Turan KILIÇ tarafından verilen

'Süt Hijyeni Eğitimi' ile, insanlar için temel bir gıda maddesi ve üreticiler için önemli bir ekonomik değer olan sütün, temel hijyen kurallarına uygun olarak üretilmesi, hem insan sağlığına katkısını hem de ekonomik değerini arttıracak uygulamalar anlatıldı.

Vezirköprü'de Kenevirden Sanayiye

Samsun Valisi Osman KAYMAK'ın öncülüğünde Vezirköprü Kaymakamlığı'nda Vezirköprü Kaymakamı Kudret KURNAZ ve Vezirköprü Belediye Başkanı İbrahim Sadık EDİS'in ev sahipliğinde; İl Müdürümüz Nail KIRMACI, Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Sefer ARLI, İl Emniyet Müdürü Vedat YAVUZ, İl Jandarma Komutanı Kd. Alb. Ünsal AĞAOĞLU, Karadeniz Tarımsal

Araştırma Enstitüsü Müdürü Kibar AK, 19 Mayıs Üniversitesi Ziraat fakültesi Dekanı Prof.Dr. Hüsnü DEMİRİSOY, Doç. Dr Selim AYTAÇ ve Üsküdar Üni. Asist. Seher YUMUŞAK'ın katılımlarıyla kenevir konulu toplantı gerçekleştirildi. Toplantı sonrası Sayın Valimiz Osman KAYMAK İl Müdürümüz Nail KIRMACI ile birlikte ilimizde kenevir ekilişi olan Narlısaray Mahalleli üreticilerle bir araya geldi. Sohbet ortamında geçen açık hava toplantısında sayın Valimiz Osman KAYMAK çiftçilerimize spekülatif fiyat hareketlerinden kaçınmalarını, devlet yetkilileri ile beraber hareket etmelerini tavsiye etti. Önemli bir ürün olan kenevir üretiminde Tarım ve Orman Bakanlığı'nın üreticinin daima yanında olduğunu ve olacağını söyledi.

İl Müdürümüz Nail KIRMACI, Vezirköprü'nün üretimde tek olduğu gibi endüstriyel anlamda da öncü olmasını istediklerini bildirdi.

1. Bölge Grup Toplantısı Yapıldı

12.03.2019 tarihinde Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Koordinatörlüğünde, 'Tarımsal Yenilik ve Bilgi Sistemi' kapsamında Vezirköprü Belediyesi'ne ait Kültür Merkezi Konferans Salonu'nda Bölge Gurup Toplantısı yapılmıştır.

Bölge Gurup Toplantısına Vezirköprü Kaymakamı Kudret KURNAZ, Vezirköprü Belediye Başkanı İbrahim Sadık EDİS, Samsun Büyükşehir Belediyesi Kırsal Kalkınma Dairesi Başkanı Mehmet Akif ÖZDEMİR, Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürü Dr. Kibar AK, Orta Karadeniz Geçit Kuşağı Araştırma Enstitüsü Müdürü Ahmet BOZ, Gökhöyük Tarım İşletmesi Müdürlüğünden Teknik Personeller, Bölge illeri olan Kastamonu, Karabük, Tokat, Amasya ve Sinop İl Müdürlükleri'nden Şube Müdürleri ve teknik personeller, yine İl Müdürlüğü'müzden Şube ve İlçe Müdürleri, Şube ve İlçe Müdürlükleri'nden çok sayıda teknik personel katılım sağlamıştır

Açılış konuşmalarının ardından toplantı gündemi gereği olarak, 1. Oturumda Doç. Dr. Selim AYTAÇ tarafından Kenevir Mevzuatı konusundaki

sunumu ve Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdür yardımcısı Şahin GİZLENCİ tarafından 'Kenevirde Son Gelişmeler ve Araştırmalar' konularında sunumlar yapılmıştır. Akabinde 2. Oturumda; Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünden Zir. Yük. Müh. Çiğdem YEĞEN tarafından, endüstriyel kenevirin kullanım alanları konusunda ve yine Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nden Enerji Bitkileri Bölüm Başkanı Mustafa ACAR tarafından kenevir tarımı konularında sunumlarını yapmışlardır. Son olarak toplantıya katılanlarla kenevir konusunda yapılan soru cevap kısmı ile birlikte toplantı sona ermiştir.

Nitrat Kirliliğinin Önlenmesi Konulu Eğitim Toplantısı

06.03.2019 tarihinde Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nde, Bakanlığımız bünyesindeki Tarımsal Kirliliğin Kontrolü ve Yönetimi Çalışmaları kapsamında 'Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesi' konulu eğitim programı düzenlendi.

Eğitim toplantısına, Samsun İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI, Şube Müdürleri, Tarım Reformu Genel Müdürlüğünden uzman mühendis, Samsun İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü teknik personelleri, Samsun İlçe Belediye teknik personelleri, Ziraat Odası Başkanları ve Et-Süt-Kanatlı üretici birliklerinin temsilcileri katılım sağladı.

Yapılan toplantıda, sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliğinin önlenmesine yönelik arazi yönetimi, bitki besin maddesi yönetimi, hayvansal gübre yönetimi, sulama yönetimi, bitki koruma ürünleri yönetimi ve işletmede tutulması gereken kayıtlara ilişkin konularda bilgi verildi. Bakanlığın mevcut kayıt sistemine kayıtlı işletme numarası olan 3500 kg ve üzeri azot üretecek

kapasiteye sahip mevcut işletmeler ile yeni kurulacak işletmelerde yılda 1600 kg ve üzeri azot üretecek işletmeler kapalı dönem boyunca hayvansal gübreyi depolayacak kapasitede sızdırmaz depolara sahip olmak zorundadır. Ayrıca toplantıda, sularda nitrat kirliliğinin insanlarda, çeşitli kanser türleri ve mavi bebek hastalığına, hayvanlarda ise, karaciğer metabolizmasında bozukluklara, canlı ağırlık ve süt veriminin gerilemesine, döl veriminin düşmesine ve düşük doğumlara neden olduğu bu nedenle iyi tarım uygulama kodları ile yeraltı ve yerüstü sulardaki nitrat seviyesinin litrede 50 miligramın altında tutulmasının gerektiği belirtildi.

2019 Yılı Hasat Öncesi Pestisit Denetimi Toplantısı

28.03.2019 Perşembe günü, İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü Lale BAYKAL'ın başkanlığında Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü Meyvecilik ve Sebzecilik Birimleri'nde görevli Ziraat Mühendisi Ercan KARADUMAN, İsmail DÖNMEZ ve Abdulkadir KULEYN ile 17 İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nde konu ile görevli

teknik personellerin katılımı ile Hasat Öncesi Pestisit İzleme Programı İstişare Toplantısı gerçekleştirildi.

Bitki Koruma Ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının denetlenmesi ile insan sağlığına yönelik oluşabilecek risklerin önlenmesi, tarladan sofraya güvenilir ve sağlıklı gıdanın temini, doğal dengenin korunması ve bitkisel üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla hazırlanan 2019 Yılı Hasat Öncesi Pestisit Denetim Programı Uygulama Talimatı 06.03.2019 tarihinde Bakanlığımızca yayımlandı.

Bafra ve Çarşamba ilçeleri başta olmak üzere 17 ilçede ticari anlamda sebze ve meyvede tarımsal üretim yapan üreticilerden 2019 yılında hasat öncesinde meyve ve sebzelerinde pestisit kalıntısının tespiti için en az 598 adet numune alımı planlanmıştır. Hasat Öncesi Pestisit Denetimi Programı İl ve İlçe Müdürlüklerinde görevli 60 teknik personelimizle yürütülecektir.

Arı Yetiştiricileri Arı Hastalıklarına Karşı Bilgilendirildi

İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlüğü tarafından, İlimizde faaliyet gösteren arı yetiştiricilerimize yönelik 'Arı Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele' konulu eğitim toplantısı düzenlenmiştir.

Toplantı ile ilgili açıklama yapan İl Müdürü Nail KIRMACI: "Son yıllarda yaşanan iklim değişiklikleri, sıcaklık ve yağış düzensizlikleri gibi nedenlerle özellikle nektar akışı zamanında arı kolonilerinin yeterince bal ve polen stoku yapamaması gibi durumlar ortaya çıkmıştır. Bu sebeple kış aylarına kovanların yeterince besin kaynağıyla girilememesine ilave olarak kışa girerken maruz kalınan arı hastalık ve zararlıları ile birlikte yeterli mücadelelenin yapılmaması ve zirai ilaçlama sonucu pestisitlere maruz kalınması gibi sebeplerin etkisiyle erken ilkbahar mevsiminde ciddi koloni kayıpları ortaya çıkmaktadır. Sahada yaşanan bu sorunların çözümüne yönelik bir eğitim toplantısı düzenledik." dedi.

Toplantı Şube Müdürü V. Hasan Gürkan FERENDECI, Samsun İli Arı Yetiştiricileri Birlik Başkanı

Rasim KAPLAN, Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğünde görevli Veteriner Hekimler Dr. Rahşan AKPINAR ve Dr. Selma KAYA, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlüğü personelleri ve arı yetiştiricilerinin yoğun katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

İlimizde faaliyet göstermekte olan arı yetiştiricilerimizin sahada karşılaşmış oldukları sorunlara ilişkin soru – cevap bölümü ardından toplantı sona ermiştir.

Sığırlarda Döl Verimliliğini Arttırma Proje Toplantısı

Bakanlığımız Hayvancılık Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen Sığırlarda Döl Verimliliğini Arttırma Projesi Bölge Toplantısı İlimizde gerçekleştirildi. Toplantıya Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Cengiz CEYLAN, İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI, İl Müdür Yardımcısı Bekir KARAOSMANOĞLU, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü Turgut GÜLER, 14 İlın Tarım ve Orman Müdürlüğü Sistem Sorumluları ve Damızlık Birliği personeli katıldı.

İl Müdürü Nail KIRMACI açılış konuşmasında; "Ülkemizde büyükbaş hayvan varlığı 17 milyonun ve küçükbaş hayvan varlığı 45 milyonun üzerindedir. Sağmal hayvan sayımız 6 milyonun üzerinde olmakla birlikte her yıl kesime giden sığır sayısı 3 milyon 600 bin civarındadır. Ülke genelinde sağmal hayvanlardan yeterli döl verimi sağlayarak ve buzağı kayıplarının önüne geçerek hayvan sayımızı arttırmayı hedeflemekteyiz." dedi.

Açılış konuşmalarının ardından Bakanlık konu uzmanlarından Ziraat Mühendisi Hakan ÜLGEY Döl Verimi İzleme Sistemi, Veteriner Hekim Dr. Hüseyin KINET Suni Tohumlama Uygulaması, Veteriner Hekim Kiraz ÖZKAN Döl Verimliliği Ve Döl Verimliliğini Etkileyen Hayvan Hastalıkları, Ziraat Mühendisi Ali Rıza AKINCI ise Sığırlarda Bakım Besleme ile ilgili sunum gerçekleştirmiştir. Sunumların ardından toplantı soru cevap bölümü ile sona ermiştir.

Hayvan Hastalıkları İle Mücadele Toplantısı Yapıldı

İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda 08.04.2019 tarihinde İl Müdürü Nail Kırmacı'nın başkanlık ettiği toplantıya İl Müdür Yardımcısı, İlçe Müdürleri ile İl ve İlçe Müdürlüklerinde görev yapan Veteriner Hekimler katıldı.

Açılış konuşmasını yapan İl Müdürü Nail KIRMACI; hayvan hastalıkları ile mücadele ve güvenilir gıda üretimi için hayvan pazarları ve kesimhanelerin kontrolünün önemine vurgu yaparak, 2019 yılında hayvan pazarları ve kesimhanelerin denetimlerinin daha titiz bir şekilde yapılacağını belirtti. İl Müdürü Nail KIRMACI hayvan hastalıkları ile mücadelede başarının ekip olarak çalışma ile sağlanabileceğini, 2018 yılının hayvan hastalıkları ile mücadele açısından başarılı bir yıl olarak geride kaldığını söyleyerek çalışmalarından dolayı veteriner sağlık çalışanlarına teşekkür etti.

Toplantıda Şube Müdürlüğü faaliyetlerini değerlendiren Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü Turgut GÜLER; 2018 yılında hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında yapılan aşılmalarda programların başarı ile gerçekleştiğini, belgesiz hayvan ve hayvansal ürün kontrollerinde de özverili bir şekilde çalışma

yapıldığını belirterek, hayvan hastalıkları ile mücadelede görev yapan personele İlçe Müdürlerinin desteğinin artarak devam etmesi gerektiğini belirtti. Toplantıda Veteriner Hekimler Emre BEKTAŞ, Ali SERDAR, Sabri AKMAN, Deniz AKER ve Türkvet İl Sistem Sorumlusu Sefer TOPAKARA Şube Müdürlüğü faaliyetleri ile ilgili sunum yaptı. Toplantı katılımcıların sorularının cevaplanması ile sona erdi.

Hayvan Refahı Eğitimleri Yapıldı

Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından nakliyeciler, nakil sırasında refakat eden bakıcı ve araç sürücülerine yönelik İl Müdürlüğü toplantı salonunda eğitim verildi.

Toplantı ile ilgili açıklama yapan İl Müdürü Nail KIRMACI; "Düzenlenen eğitimler ile "Hayvanların Nakilleri Sırasında Refahı ve Korunması Yönetmeliği"

kapsamında yapılan eğitim ve sınava 62 kişi katılmıştır. Nakliyecilere gerekli personel, ekipman ve operasyonel prosedürlere sahip olduklarını kanıtlamak koşulu ile "yetki belgesi", araç sürücülerine ve nakilde hayvan bakıcılığı yapacaklara "yeterlilik belgesi" eğitime katılmak ve sınavda başarılı olmak koşulu ile düzenlenmektedir. İlimizde 2015 yılından itibaren 432 nakliyecisi ile 577 sürücü/bakıcıya sertifika düzenlenmiştir" dedi.

Yapılan eğitimde Veteriner Hekimler Ahmet Rüştü Kantarkaya, Serkan Altıparmak ve Sabri Akman nakliye uygun hayvanların özellikleri, nakil araçlarının donanımı, nakliye sırasında bulunması gerekli evraklar ve ilgili mevzuatlar hakkında sunum yaptı.

Konuyla ilgili müracaatlar alınmaya devam etmekte olup, yeterli talebin oluşması durumunda İl müdürlüğü tarafından tekrar eğitim ve sınav yapılacaktır.

Samsun'da Hayvansal Ürün İhracatı Arttı

İlimizden 2018 yılında yapılan hayvansal ürün ihracatı bir önceki yıla göre % 30 artarak yaklaşık 30 milyon dolar oldu.

Konu ile ilgili bir açıklama yapan Samsun İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI; "2018 yılında hayvansal kökenli ürünlerde başta su ürünleri olmak üzere kanatlı eti ve ürünleri, bal, et- süt ve süt ürünlerinde toplamda 462 veteriner sağlık sertifikası ile 29 milyon 118 bin 656 dolar tutarında ihracat gerçekleşmiştir. İlimizde gerçekleştirilen kanatlı eti ve et

ürünlerinde en büyük payı Irak, Azerbaycan, Katar alırken su ürünlerinde Norveç Vietnam ve İsrail ilk sıralarda yer aldı. Almanya'ya süzme ve petek bal, Fransa'ya tıbbi sülük, Gürcistan'a süt ve et ürünleri, Dubai'ye organik yumurta ihracatı öne çıkmaktadır" dedi.

En fazla hareketliliğin su ürünlerinde olduğunu belirten KIRMACI, "2018 yılındaki hayvansal kökenli ürün ihracatımızda en büyük pay su ürünleri sektöründe gerçekleşmiştir; Su ürünleri ihracatı da kendi içinde Balık Unu, Balık Yağı ve Marine Hamsi sıralamasıyla gerçekleşmiştir. Bu alandaki ihracatımızı sırasıyla Kanatlı Ürünleri Bal ve Et- Süt ürünleri ihracatımız takip etmektedir" dedi.

İHRACAT ÜRÜN ADI	İHRACAT SAYISI (ADET)	MİKTARI (KG)	FİYATI (DOLAR)
ALABALIK-ÇİPURA-ÇİNEKOP-İSTAVRİT-LEVREK-PALAMUT-HAMSI-SOMON	24	240.140	1.323.799
BAL	22	346.451	1.945.644
ET VE SÜT ÜRÜNLERİ	54	97.968	339.348
BALIK UNU	29	3.060.610	5.015.549
BALIK YAĞI	6	2.059.545	4.275.188
TIBBİ SÜLÜK	5	176	72.708
DENİZ SALLYANGOZU	28	550.400	3.885.617
KANATLI ÜRÜNLERİ	184	3.487.482	5.329.207
MARİNE HAMSI	85	1.245.026	6.931.596
TOPLAM	437	11.087.798	29.118.656

Karadeniz'de Su Ürünleri Yetiştiriciliğine Uygun Alanların Belirlenmesi Toplantısı

Bakanlığımızca yürütülen "Çevre Dostu Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi" hedefi doğrultusunda ülkemiz su kaynaklarının verimli şekilde kullanılması, su ürünleri yetiştiriciliğinde sürdürülebilirliğin sağlanması, çevrenin korunması, kaliteli/güvenli gıda temini ve ülke çapında 2023 yılı hedefimiz olan 600.000 ton/yıl yetiştiricilik üretimine ulaşılması amacıyla, denizlerimizde ağ kafeslerde su ürünleri yetiştiricilik alanlarımızın belirlenmesine devam edilmektedir.

Bu kapsamda; Balıkçılık ve Su ürünleri Genel Müdürlüğü, Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, İl Müdürlüğümüz ve Kastamonu, Ordu, Sinop, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin İl Müdürlüklerinin katılımı ile 21.03.2019 tarihinde İl Müdürlüğümüzde değerlendirme toplantısı yapılmıştır.

İl Müdürümüz Nail KIRMACI, İlimizde Yakakent İlçesi Küplüağzı mevki açıklarında denizde yüzer ağ kafeslerde yetiştiricilik yapılan bir su ürünleri yetiştiricilik

alanımızın bulunduğunu, bu alanda kurulu bulunan 10 adet tesisimizin kapasitesinin 9.244 ton/yıl olduğunu belirterek, bu alanların sayısının artırılarak üretim ve istihdamın artırılmasına çalışıldığını, toplantının İlimiz ve Ülkemiz su ürünleri sektörü için hayırlara vesile olmasını dilediğini ifade etti.

Kırmızı Ette Güvenilir Gıda Toplantısı

Gıda güvenilirliği açısından tüketicinin korunmasını sağlamak amacıyla kesimhane işletmecisinin, kırmızı etin üretiminden son tüketiciye arzına kadar uyması gereken gıda hijyenine ilişkin kuralların anlatıldığı toplantı İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda gerçekleştirildi. Toplantıya kesimhane işletmecileri, kesimhane

sorumlu yöneticileri ve kesimhanelerin kontrolünde görevli resmi veteriner hekimler katıldı.

Toplantı hakkında açıklamalarda bulunan İl Müdürü Nail KIRMACI; "Toplantı kesimhanelerde kalite standartlarının artırılması ve bir örnekliğin sağlanması amacı ile düzenlendi. İlimizde 5 adet kırmızı et kesimhanesi mevcut ve yıllık 11 bin ton et üretimi gerçekleştirilmektedir. Kesimhanelerimiz modern donanımları ile ilimize hizmet vermektedir. Tüketicilerin sağlıklı gıda tüketmesi için resmi veteriner hekimler sürekli olarak kesimhanelerde görevlendirilmekte ve kamera sistemleri ile de işletmeler sürekli olarak takip edilmektedir." dedi.

Konuşmasında kesimhanelerde gerçekleştirilen resmi veteriner hekim kontrolünün önemine dikkat çeken Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürü Turgut GÜLER'in ardından Veteriner Hekim Serkan ALTIPARMAK resmi kontroller, izlenebilirlik, uyarı sistemleri, acil durumlar, kontrol planları, sorumluluklar, genel ve özel hijyen gereklilikleri, işletmenin yürütmesi gereken otokontroller ve idari yaptırımlar hakkında sunum yaptı. Toplantı katılımcıların sorularının cevaplanması ve önerilerin değerlendirilmesinin ardından

Bafra Kesimhanesi Onay Belgesini Aldı

İlimiz Bafra İlçesi Bahçeler Mahallesinde faaliyet gösteren Samsun Büyükşehir Belediyesi Bafra Ticaret Borsası Kesimhanesi 'İşletme Onay Belgesi'ni aldı. İşletme Onay Belgesi İl Tarım ve Orman Müdürümüz Nail KIRMACI tarafından Bafra Ticaret Borsası Başkanı Namık KİBAROĞLU'na teslim edildi.

İşletmeyi ziyaret eden Samsun İl Tarım ve Orman Müdürümüz Nail KIRMACI, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürümüz Turgut GÜLER ve Bafra İlçe Müdürümüz Ahmet DURSUN incelemelerde bulunarak kesimhane hakkında bilgi aldı.

İl Tarım ve Orman Müdürümüz Nail KIRMACI; Samsun Büyükşehir Belediyesi ve Bafra Ticaret Borsası'na ait kesimhaneye 03.04.2019 tarihinde Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik, Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği ve Hayvansal Gıdaların Resmi Kontrollerine ilişkin Özel Kuralları Belirleyen Yönetmeliklere istinaden İşletme Onay Belgesi verildiğini, bölgenin en modern kesim tesisi olarak faaliyete geçen bu kesimhane günlük 90 adet büyükbaş ve 100 adet de küçükbaş hayvanın kesiminin gerçekleştireceğini belirtti.

Tarımsal Eğitim ve Öğretimin 173. Yıldönümü Kutlandı

Türkiye’de modern anlamda ilk defa Tarım eğitim ve öğretimi Osmanlı İmparatorluğu döneminde, 10 Ocak 1846 yılında İstanbul Yeşilköy’de Ayamama Çiftliğinde açılan Ziraat Mektebinde başlamıştır.

İl Müdürümüz Nail KIRMACI, bugünün anlam ve önemine binaen yaptığı açıklamasında şunları

söylemiştir: “Samsun, ülkemizin en çok tarımsal ekiliş alanına sahip illerindendir. İklim özellikleri, zengin ürün çeşitliliği ve kirlenmemiş temiz toprakları ile ilimizin güvenli gıda ihtiyacını karşılanmakta, hem de ülkemiz insanlarına daha kaliteli ve temiz gıda sağlama imkânına sahip bir il potansiyeli göstermektedir. İlimizin coğrafi ve toprak yapısı ile ekolojik özelliklerinden kaynaklanan ürün çeşitliliğinin yanı sıra, canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerdeki değişim, su ürünleri ve balıkçılığa yapılan yatırımlar, her şeyden önemlisi yetişmiş işgücü bakımından yüksek potansiyele sahiptir.

Biz bir taraftan tarımsal üretimimizi büyütürken, bir taraftan da tarımsal sanayimizin katma değeri yüksek üretim yapan içeriğe kavuşturmalıyız. Bu anlamda, tarımsal eğitimin niteliği ve kurumsal kültürü büyük önem taşımaktadır. Amaç, üretimi kaliteli kılmak ve daha az alanda büyük üretim gücü yakalayabilmektir. Tarımın geliştirilmesinde büyük emeği olan Akademik Camiaya ve diğer ilgili ve yetkililere teşekkür ediyorum.”

İl Müdürlüğümüz Türk Sanat Müziği Korusu 3. Konserini Gerçekleştirdi

İl Tarım ve Orman Müdürlüğümüzün Türk Sanat Müziği Korusu, bu yılki çalışmalarını bir konserle tamamladı. 20 Nisan 2019 tarihinde Atatürk Kültür Merkezi Aydın Gün Salonu’nda gerçekleştirilen konser programı açılış kokteyli ile başladı.

Mustafa Kemal ATATÜRK, silah arkadaşları ve vatanımız için canını vermiş aziz şehitlerimiz için saygı duruşunun ardından büyük bir coşkuyla İstiklal Marşı’nın okunduğu konsere yoğun bir katılım sağlanmıştır.

Konserde Türk Sanat Müziğinin sevilen şarkıları yer almıştır. İl Müdürümüz Sayın Nail KIRMACI, yaptığı konuşmada konseri tertip eden ve koroya katılım sağlayan Müdürlüğümüz personeline, emeklerinden ötürü koro şefi-ne ve konsere teşrif eden dinleyicilere teşekkür etmiştir.

Fındıkta Kahverengi Kokarca Farkındalık Eğitimi

Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından 04.04.2019 günü "Fındık Üretimini Tehdit Eden Kahverengi Kokarca (*Halyomorpha halys*) Farkındalık Eğitimi" gerçekleştirildi.

Konuşmacı olarak 19 Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölüm Başkanı Prof. Dr. Celal TUNCER, Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürü Dr. Kibar AK ve İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden Ziraat Mühendisi Hidayet CANDEMİR'in görev aldığı program etkinliğine İl Tarım Orman Müdürlüğü ve

Terme, Çarşamba, Salıpazarı, Ayvacık, Tekkeköy, Canik, Atakum, İlkadım, 19 Mayıs, Asarcık, Alaçam, Bafra, Yakakent İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerinden çok sayıda teknik personel, Ziraat Odası başkanları, Üretici Birlikleri Yöneticileri ve görevli Teknik Danışmanlar, Serbest Ziraat Mühendisi Danışmanları, sektör paydaşı kurum ve kuruluşların temsilcileri katılım sağladı.

Samsun İl Tarım ve Orman Müdür Yardımcısı Bayram AY, Şube ve İlçe Müdürleri ve çok sayıda teknik elemanların katıldığı toplantıda "Fındıkta Kahverengi Kokarcanın (*Halyomorpha halys*) dünyadaki yayılışı, bitkisel üretimdeki zararı nedeniyle yaşanan ekonomik kayıplar, Artvin ve Rize'de rastlanan zararının fındık üretimimiz için olası zararı ve durumun ekonomik manada ciddiyeti, zararının tanınması, ve mücadele olanakları konularında Prof. Dr. Celal TUNCER, Fındıkta Kahverengi Kokarcanın ülkemizdeki popülasyon yoğunluğu, muhtemel dağılımı ve survey çalışmaları hakkında Dr. Kibar Ak, Samsunda fındık üretimi hakkında da Ziraat Mühendisi Hidayet CANDEMİR tarafından katılımcılara sunum yapılarak soruları cevaplandırıldı.

Elma ve Armutta Karaleke Hastalığına Dikkat !

Bölgemizde iklim ve mevsim koşulları nedeniyle elma ve armut bahçelerinde Karaleke hastalığı riski artmıştır. İlimizdeki farklı ilçelerde bulunan Elektronik Tahmin ve Erken Uyarı cihazlarından alınan veriler de hastalık riskini göstermektedir.

Yağışlar, yüksek nem ve uygun sıcaklıklar hastalığın gelişimini hızlandıran etmenlerdir. Elma ve Armut Bahçesi olan çiftçilerimizin zaman geçirmeden söz konusu hastalığa karşı, Elma ve Armut bahçe lerini ilaçlamaları gerekmektedir.

Özellikle çiçek gözleri kabardığında, : pembe çiçek tomurcuğu döneminde (Çiçekler ayrı ayrı görüldüğünde), çiçek taç yaprakları %70-80 dökülünce bahçelerin mutlaka ilaçlı bulundurması gerekmektedir. Ayrıca meteorolojik koşulların (Yağış, uygun sıcaklık ve nem) hastalığın ilerlemesi için uygun olduğu durumlarda, kullanılan ilaçların etki süreleri dikkate alınarak 7 - 15 gün ara ile ilaç uygulanmalıdır.

İlk ilaçlamanın bakırlı ilaçlarla yapılması,

daha sonraki ilaçlamalarda ise üst üste aynı ilaçlar yerine farklı etkili maddeye sahip ilaçların kullanılması hastalıkla mücadelede başarı oranını artırmaktadır. İlimiz şartlarında fenolojik durum ve iklim şartları ile tahmin ve erken uyarı sisteminden alınan veriler doğrultusunda Nisan ayının ilk günlerinde 1. ilaçlama zamanının geldiği tespit edilmiştir.

Atakum İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden Örnek Proje

"Yediğine İçtiğine Dikkat Et, Sağlıklı Ve Güvenilir Gıda Tüket" sloganı ile Atakum İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından pilot bir okulda "Güvenilir Gıda Tüketimi Ve Beslenme Üzerine Eğitim ve Uygulama Projesi" başlatılmıştır. Proje, Atakum İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Atakum İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü ile işbirliği halinde yürütülmüştür. Proje Yürütücülüğünü ve aynı zamanda eğitimlerin bir kısmı Atakum İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde görevli teknik personel tarafından verilmiştir.

Proje faaliyetleri 19.02.2019-05.03.2019 tarihleri arasında Seyfi Demirsoy Ortaokulunda yürütülmüş olup, güvenilir gıda tüketimi ve beslenme konularında eğitim, gıda etiketi okunmasına yönelik uygulamalar ve çeşitli etkinlikler (resim sergisi, şiir dinletisi vb.) düzenlenmiştir. Proje kapsamında, "Güvenilir gıda, gıda hijyeni, gıda kaynaklı hastalıklar ve alınması gereken önleyici tedbirler, gıdaların satın alınırken dikkat edilmesi gereken hususlar, yeterli ve dengeli beslenme, gıda maddelerinin besin içerikleri, etkileri ve Alo Gıda 174" konu başlıklarında eğitim ve uygulamalara yer verilmiştir.

Ayrıca, anaokulu ve ilköğretim öğrencilerine (yaklaşık 700 öğrenci), Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Öğretim Üyeleri ve öğrencileri ile işbirliği halinde proje temaları ile ilgili çalışmalar Nisan ayı içerisinde yürütülecektir.

Öğrencilerin proje faaliyeti sonucunda fark edilebilir düzeyde öğrenim ve deneyim kazandığı gözlemlenmiştir. Bu ve benzeri faaliyetlerin, "Milli Eğitim Modül Sistemine" dâhil edilerek sürekliliğinin sağlanması ve tüm ilçelerde uygulanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Atakum'un Yükselen Trendi Ceviz

İlçemiz üreticilerine Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı tarafından finanse edilen Kapama Ceviz Bahçesi projesi kapsamında 2017- 18 yıllarında toplam 2800 adet Chandler cinsi ceviz fidanı dağıtılmıştır. Üreticiye ulaştırılan bu fidanların 140 dekar alanda dikimi gerçekleştirilmiştir.

Bu proje ile üreticilerimizin tarım tekniklerine uygun ceviz yetiştiriciliği yapmaları hedeflenmektedir. Bu amaçla

Atakum Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü olarak tesisi edilen tüm bahçeler tek tek ziyaret edilerek budama işlemleri üreticilerle birlikte gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda bakım ve gübreleme işlemlerinin programı yapılmıştır.

Yapılan bu çalışmalarla hedefimiz yüksek verimli ceviz bahçeleri, dolayısıyla da çiftçimizin ve nihayetinde ülkemizin kalkınmasıdır.

Fide ve Fidan Satış Yerlerinin Denetimi

İlkbahar mevsiminin gelmesiyle birlikte ilimizde Tarım Orman İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarının fidan satış noktalarında meyve fidanı üreticilerinin pazarladıkları fidanlarla ilgili kontrolleri devam ediyor.

Tarım Orman İl Müdürü Nail KIRMACI yaptığı açıklamada; "Bilindiği gibi kaliteli ve sağlıklı üretimin birinci adımı sağlıklı ,türü ve çeşidi bilinen ,üreticisi belli, ilgili mevzuatlara göre izinleri olan fide ve fidan

kullanmaktır. Fidan Satış bayileri ve ruhsatlı fide fidan satış yerleri müdürlüğümüzce denetlenmekte olup ,hem kalite ve ismine doğruluk hem de hastalık ve zararlılar açısından çok daha güvenlidir.

İlimizde 15 üretici tarafından 285.620 adet meyve fidanı üretilmektedir. Üretimin başlangıç aşamasından itibaren üreticilerimizin yılda iki kez kontrollerinin yapılmalıdır. 17 ilçemizde mevcut üretilen ve il dışından gelen yaklaşık 500.000 fidanın da hafta günleri semt pazarlarında ve bayilerde ki kontrollerinin İl Müdürlüğümüz ve İlçe Müdürlüklerimiz kanalıyla denetimlerinin aralıksız olarak devamını sağlayacağız." dedi.

İl Müdürümüz Nail KIRMACI devam eden açıklamalarında üreticilerimizin zarara uğramamaları için başta fide, fidan olmak üzere tarımsal üretimde kullanacakları her türlü üretim materyalinin mutlaka yetkili satış yerlerinden almalarını gerektiğini söyledi. Ayrıca fidan alırken ambalaj, etiket ve sertifikaya dikkat edilmesini fidanların Tarım Orman İl Müdürlüğünce üretim iznli olması gerektiğini belirtti.

Eğitimden Verime Yolculuk

Atakum ilçemizin 30 mahallesinde 30.939 da alanda 1990 ton fındık üretimi yapılmaktadır. Bu alanlardan ortalama olarak dekara 75- 100 kg verim alınmaktadır.

Bu noktadan hareketle İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü olarak fındık tarımının yoğun olarak yapıldığı 9 mahallemizde toplam 209 üreticinin katıldığı gece eğitimleri düzenlemiş ve bu toplantılarda fındık verimini etkileyen faktörler ortaya konulmuştur. Yapılan bu toplantılar sonucunda; İlçe Müdürlüğümüz olarak düşük olan fındık verimini başlangıçta % 50 oranında arttırmak

amacıyla oluşturulan bu proje kapsamında, 8 mahallemizde örnek bahçeler oluşturulduğu ve bu bahçelerin 1'er dekarlık kısımlarının budama işlemi İlçe Müdürlüğümüz teknik personeli tarafından yapılması karar bağlanmıştır.

Gübreleme ve diğer bakım işlemlerinin de yine personelimiz gözetiminde gerçekleştirileceği bu demonstrasyon bahçelerinin, orta ve uzun vadede bölge fındık üreticilerine örnek teşkil etmesi hedeflenmektedir.

Denizlerde Av Yasağı Başladı

Karadeniz’de 15 Nisan- 31 Ağustos tarihleri arasında, gırgır ağıları ile su ürünleri istihsalı yasaktır. Trol avcılığına açık Karadeniz’de 15 Nisan - 31 Ağustos tarihleri arasında trol ağıları ile su ürünleri avcılığı yasaklanmıştır.

Bütün karasularımızda 15 Nisan– 31 Ağustos tarihleri arasında algarna ile deniz salyangozu avcılığı yasaktır. Sadece Dalma yöntemi ile deniz salyangozu avcılığı dönem boyunca serbesttir.

Bütün karasularımızda 15 Nisan– 15 Haziran tarihleri arasında her türlü istihsal vasıtası ile kalkan avcılığı yasaktır. Parakete ve fanyalı ağılar ile

kalkan avcılığı dönem boyunca yasaktır. Kalkan avcılığında kullanılacak ağıların göz açıklığı 400 mm’den küçük olamaz. Av yasağından önce avlanarak İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerine stok tespiti yaptırılan kalkan balıklarının, yasağın başlamasından itibaren en geç 7 gün içerisinde pazarlanması zorunludur.

Bütün karasularımızda 1 Nisan – 31 Ağustos tarihleri arasında ağ dalyanları dâhil her türlü istihsal vasıtası ile palamut ve torik avcılığı yasaktır. Ancak 15 – 31 Ağustos tarihleri arasında çapari ile palamut avcılığı serbesttir.

Limanlarda, balıkçı barınaklarında, barınma ve çekek yerlerinde ve bu yerlerin girişinde ana mendireğin başından itibaren 100 m yarıçaplı alanda su ürünleri avcılığı yasaktır. Denizlerde yapılan su ürünleri avcılığında monofilament (tek kat) misina ağıları, multimonofilament (çoklu tek kat) misina ağıları ve dolanan (drift-net) ağların kullanılması yasaktır. Bu ağların, gemilerde, balıkçı barınaklarında, barınma ve çekek yerlerinde bulunması yasaktır.

İç Sularda Av Yasağı Başladı

İç Sularda Sazan, Kadife, Siraz, Yayın, Tatlı Su Kefali ve diğer balık türlerinin avlanma yasağı 1 Nisan 2019 itibariyle başlamıştır. Av yasağının başlaması ile balıkçılarımızın kayıklarını karaya çekmeleri zorunludur. Av yasağının sona ereceği 1 Temmuz 2019 tarihine kadar balıkçı teknelerinin iç sulara açılması, gerek teknelerde gerekse kıyıda av araç gereçlerinin bulundurulması da yasak kapsamında olduğu unutulmamalıdır.

Av yasağı ile ilgili olarak açıklama yapan Samsun İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI; yasakların başlangıç ve bitiş tarihi olan 1 Nisan-1 Temmuz 2019 tarihleri arasında Samsun ili sınırları içerisinde bulunan Bafra Balık Gölleri Lagün Kompleksi, Karagöl, Akgöl-Simenit, Ladik Gölü gibi doğal göllerimizin yanı sıra Derbent, Susuz, Altinkaya I ve II, Hasan Uğurlu ve Suat Uğurlu Baraj

Göllerinde İl ve İlçe Müdürlükleri Su Ürünleri Kontrolörlerince denetimlerin yapılacağını, yasak ve sınırlandırmalara uymayanlar hakkında 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu gereği idari para cezası uygulanacağını beyan ederek, balıkçıların mağduriyet yaşamamaları için getirilen yasak ve düzenlemelere uymalarının kendileri açısından önemli olduğunu ifade etmiştir.

Halkımızın yasaklara uymaları konusunda gerekli hassasiyeti göstermelerini, av yasaklarına uymaksızın yasak dönemde avcılık yapanların en yakın İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerimize, Jandarma, Emniyet ve Belediye Zabıta Teşkilatına haber vermelerini ve balıklara yaşamları boyunca en az bir kere üreme imkânı verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Çiftçilere Tarım Sigortası Uyarısı

İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI çiftçileri ürettikleri tarım ürünlerini Sigorta yapmaları konusunda uyardı!

Konu ile ilgili bilgi veren İl Tarım ve Orman Müdürü Nail KIRMACI; "Son yıllarda yaşanan küresel iklim değişikliğinin etkisiyle bitkisel ve hayvansal üretimlerimiz meteorolojik olaylardan (don, dolu, fırtına, hortum yangın, heyelan, deprem sel ve su baskını) olumsuz etkilenmektedir. İlimiz içinde önemli oranda yetiştiriciliği yapılan tarım ürünleri de risk altındadır.

Bu nedenle Çiftçilerimizin herhangi bir olumsuzluk durumunda mağdur olmamaları için Tarım Sigortasını mutlaka yaptırmaları gerekmektedir. Tarım Sigortası yaptırmayan üreticilerimiz, 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Devlet yardımlarından istifade edemeyeceklerdir.

Değerli üreticilerimiz Tarım sigortası yaptırmak için son başvuru tarihi Fındık için 10 Mart 2019, Ayçiçeği için 10 Haziran 2019, Mısır için 1 Ağustos 2019, Soya için 8 Ağustos 2019,

Çeltik için 31 Temmuz 2019, Buğday için ise 21 Marttır. Ancak son tarihlere kadar beklemeden hemen tarım sigortanızı yaptırabilirsiniz.

Değerli çiftçilerimiz sadece yapılması gereken; İl/ ilçe Tarım ve Orman Müdürlükleri'ne başvurarak, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıt yaptırmak ya da mevcut kayıtların güncelleyip, ardından yetkili sigorta şirketlerinin acenteleri aracılığıyla sigorta yaptırmaktır." dedi.

Hayvancılık İşletmeleri ve Seralara Avantajlı Sanayi Aboneliği

Hayvancılık İşletmeleri ve Seralar avantajlı sanayi aboneliği grubuna dahil edildi.

Konu ile ilgili açıklama yapan İl Tarım Orman Müdürü Nail KIRMACI; "Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 14 Mart 2019 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan kararı gereğince dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler ve görevli tedarik şirketlerinin tarife uygulamalarına ilişkin usul ve esaslarda değişiklik yapılmıştır.

Bu kapsamda çevre ve insan sağlığını koruma amaçlı, gerekli ölçü düzenini sağlamaları ve düzenlemeleri halinde zehirli ve zararlı atıkların arıtılması amacıyla kurulan her türlü arıtma tesisi sanayi abone grubu kapsamına girecektir. Bu tesislere abone olup bağımsız olarak faaliyet göstermesi mümkün olmayan tesisler de tıpkı arıtma tesisleri gibi sanayi abonesi kapsamına girecektir.

Yayınlanan karar kapsamında, Tarım ve Orman Bakanlığının ilgili birimlerinden alınan belge ile faaliyette bulunan süt toplama merkezleri, büyükbaş besi işletmeleri, büyükbaş süt işletmeleri, küçükbaş işletmeleri, etlik tavuk kümesi, yumurtacı tavuk kümesi, damızlık kümesi, kuluçkahane işletmeleri ve seralar da bu abone grubuna dahil edilmiştir." dedi.

Protokol ve Nezaket Konulu Eğitim

Personelimize yönelik olarak Bakanlığımızca verilen kişisel- mesleki motivasyon içerikli eğitimlere bir yenisi eklenerek, 12.02.2018 tarihinde İl Müdürlüğümüz Toplantı Salonunda "Protokol ve Nezaket Kuralları" konulu bir eğitim verilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı eski Protokol Uzmanı İhsan ATAÖV tarafından, öncelikle sabah mesaisinde İl Müdürü, İl Müdür Yardımcıları, Şube Müdürleri, 17 ilçe müdürü ve Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşların idarecilerinden oluşan gruba ve öğleden sonra da personele yönelik olarak verilen eğitimlerde; "Protokol ve Nezaket Kuralları'nın yanı sıra, iş dünyası ve resmi ortamlara ilişkin 'doğru ve yanlış' davranış şekilleriyle, 'Algı Yönetimi' gibi hususlar ele alındı.

Oldukça samimi bir ortamda, tiyatral ve profesyonelce bir anlatımla, öğretici olduğu kadar keyifli de geçen eğitimler sonrasında İl Müdürümüz Nail KIRMACI, Uzman ATAÖV'e teşekkürlerini ileterek kurumumuz adına memnuniyetini bildirirken, personelin de kapasite üzeri bir katılımı programı sonuna kadar ve ilgiyle takip ettiği gözlemlendi.

Denizlerimizde Kontrol ve Denetimler Sürüyor

13 Ocak 2019 tarihinde İl Müdürlüğümüz Su Ürünleri Kontrol Ekibi tarafından Terme Balıkçı Barınağı'nda gerçekleştirilen kontrol ve denetimde, söz konusu mevzuat gereği 24 ton küçük boyda hamsi balığına el konulmuş olup, küçük boyda balık avcılığı yapmış olan balıkçı tekneleri tespit edilerek toplamda 14.715 TL idari para cezası kesilmiştir.

İl Müdürümüz Nail KIRMACI, konuyla ilgili yaptığı açıklamasında; denizlerimizde denetimlerin süreceğini dile getirerek, balıkçılarımızın mevzuatla belirlenen ve kendilerine bildirilen kriterlere riayet etmesi gerekliliğine dikkat çekmiştir.

Fındık Destek Başvuruları İçin Süre Uzatıldı

27.03.2018 tarih ve 30373 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğin (2018/17)" Destekleme Uygulama Takvimi" başlıklı EK-2'sinin "Fındık Alan Bazlı Gelir Desteği" satırı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. Konu ile ilgili açıklamasında, Samsun İl Tarım ve Orman Müdürümüz Nail

KIRMACI şunları söyledi; "2018 yılı üretim sezonu için 30 Haziran tarihine kadar Çiftçi Kayıt Sistemine kayıt yaptıran ya da 1-31 Aralık 2018 tarihleri arasında ÇKS'nin uzatılması süresinde başvurusunu yapıp Fındık Alan Bazlı Gelir Desteğine müracaat edemeyen üreticilerimizin 14/06/2019 tarihine kadar İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerine müracaat etmeleri gerektiğini hatırlatır, çiftçilerimize işlerinde başarılar dilerim."

**Gebe hayvanlarınıza son ayında 15 gün ara ile 2 defa
Septisemi aşısı veya Buzağılarımıza doğar doğmaz
Septisemi aşısı yapılmalıdır**

**Buzağılara doğar doğmaz tek kullanımlık
ped bardağa az miktarda tentirdiyot
doldurularak göbek kordonunu
bardaktaki tentirdiyotun içine daldırılması**

**Doğan buzağıya ilk 3 saatte mutlaka
canlı ağırlığının %5'i kadar
Ağız Sütü içirilmelidir**

SENİN BUZAĞIN

SENİN GELECEĞİN

TARSİM[®]
TARIM SİĞORTALARI HAVUZU
tarımın sigortasıyız

TARSİM ile Üreticimiz Güçlü, Ürünleri Güvende!

**Bitkisel
Ürün
Sigortası**

**Prime
%50
Devlet
Destęi**

**Kadın Çiftçilere
ve Genç Çiftçilere
%5 İndirim
İmkânı...**

Tarla ürünleri,
sebzeler ve kesme çiçekler,
dolı, fırtına, hortum, yangın,
heyelan ve deprem ile sel ve su baskını
gibi risklere karşı sigortalanır.

